

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hára 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hára 3 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
4-basábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, október 30.

Mai számunk főbb közleményei:

- Bírói kritika — a bírkról.
- Fechtig báró kegydíjat kap.
- József főherceg megmentől.
- A grófné briliáns tüje.
- A miniszterelnök a drágaságról.
- Egy csacsi levele.
- Attilási előléptetések az aradi máv. Üzletvezetőség területén.
- A rágalom.
- Éjjel a ren órségen.
- Aradi színészek szobral.
- Megbukik az osztrák miniszterelnök.
- A kitesékelt milliomos-férj.
- Tarkaságok.

Választások Aradmegyében.

Arad, október 29.

A vármegye is választ. Ugyanazon a napon, a mikor Arad négy kerületében a párt- és magánlisták a városatya-választások körül harcaikat fogják vívni, szavaznak le Aradvármegyében is a törvényhatósági jelöltekre.

A megyénél kisebb izgalom, kevesebb zaj kíséri a választásokat. Bizonyára az ambíció is kisebb, a mely az embereket a jelöltségre ösztökélje. A vármegye törvényhatósága eszten: dőnként háromszor gyűl össze rendes közgyűlésre, azontul csak egy-két rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűléseken a megyebizottsági tagokra többnyire a statisztálás szerepe jut. Két-háromszáz tárgyat kell egy

délelőtt elemészteni a törvényhatóságnak, s e tárgyak között igazán kevés a vitába mártható, kövér anyag. A törvényhatóságnak kell döntenie a fölött is, ha valamely község apaállatot akar beszerezni, ha a felelős éjjeli ór fizetését fölemeli, ha a községháza mellé ólat akar építeni, — és így tovább. Csodálni való, hogy ezek még mindég a közgyűlés hatáskörében maradtak: hiszen, ha csakugyan kellő alapossággal, lelkiismeretességgel akarnák ezeket elintézni, akkor a megyebizottsági tagok heteket tölthetnének Aradon.

Mégis, a megyebizottsági tagok tiszte nem jelentéktelen, különösen olyankor nem, a mikor újra és újra fölveti fejét a közigazgatás államosításának ideája. Még nincsenek teljesen kialakult vélemények eme hatalmas, egy ország egész jövőjére nézve döntő probléma felől. Aki a megyebizottságnak tagja lesz, arról legalább is föltehető, hogy a vármegyék autonómiájának híve. A vármegyének azonban ugy kell működni, ugy kell végezni hivatását, hogy az az autonómia föntartása mellett szolgáltatson érvert. Ha csakugyan bebizonyulna, hogy a vármegyei törvényhatóságok képtelenek az igazi ellenőrzésre, ha nyilvánvalóvá lenne, hogy a vármegyei tisztikarral nem állanak olyan benső kontaktusban, amely a közigazgatást elevenné, a nép érdekében valóvá, gyakorlativá teszi, hasznosan dolgoz-

tatja, akkor még a kétkedők is az államosítás pártjára állának.

Pártok tekintetében a megyebizottsági tagok nálunk kétfelé oszlanak: magyarokra és nemzetiségekre. Némelyek jónak tartják ezt, mások veszedelmesnek. Mindenesetre indokolt, hogy a nemzetiségekkel szemben, akik személyi és egyéb ellentéteket félretéve, egy pártban csoportosulnak, a magyarok is tekintsenek el attól, ami őket egyéb kérdésekben elválasztja s egyesüljenek a vármegye törvényhatóságában oly kérdések körül, amelyekben negyvennyolcasnak és hatvanhetesnek nem lehet véleménye. Sokan veszedelmesnek tartják ezt, mert — úgymond — a közigazgatásnak így nincs egyéb ellenzéke, mint a nemzetiségi párt, az pedig nem rokonszenves ellenzék s annak igazat adni pedig annyit jelentene, mint a nemzetiségi álláspontot erősíteni. Miután ez a magyar megyebizottsági tagokra meglehetősen kényes, a közigazgatás ellenőrzése szenved e miatt.

Hát ez sincs egészen, sőt egyáltalán nincs így. Mindenek előtt nem áll az, hogy a nemzetiségi fölszólalásoknak nem lehet, nem szabad igazat adni. Senki nem tehet ilyesmit törvénynyé, s egyetlen egy tisztviselőnek nem lehet menedéke az, ha a bűneit nemzetiségi fölszólaló ismerteti meg. A nemzetiségekkel szemben való egyöntetűség csakis a nemzetiségi kérdésre terjedhet; mihelyt a román megyebizott-

Az orvosok.

*

(A napokban mutatja be az aradi színtársulat Saw Bernard kiváló angol író *Az orvosok* című, világhírű társadalmi komédiáját. Az író szatirikusan vázolja meg azokat az orvosokat, akik a tudományból üzletet csinálnak. A darab fő szereposztása ez: Sir Ridgeon=Beregi. Sir Patrick Cullen=Várnay. Sir B. B.=Keszler. Dr. Walpole=Heltai. Dr. Schutzmacher=Polgár. Dr. Blenkinsop=Vass. Luis, a festő=Delli. Jennifer, a felesége=Harmath Józsa. A mese röviden ez: Ridgeon főorvos föltalált egy tüdővészellenes csodaszérumot s a szanatóriumában — amelyben összesen csak tíz betegre való hely van — gyógykezeli a tüdőbajosokat. Már csak egy hely áll üresen a szanatóriumban, amelyben az óltás után minden tüdőbajos föltétlenül meggyógyul. Erre az egy helyre ketten jelentkeznek: a svihák festő, — akiről mindenki tudja, hogy tehetségtelen, csak bájos felesége van — és Blenkinsop dr. talentumos fiatal orvos. A szanatórium főorvosa, Ridgeon nehéz helyzetben van, mert nem tudja: melyiket mentse meg az életnek. Közben a főorvos beleszeret a tüdőbajos festő szép feleségébe és elrendeli, hogy a festőt a csodaszérummal az az orvos oltsa be, aki nem ért a kezeléshöz s aki már több embert ölt meg az ügyetlenségével. Ezt a főorvos azért rendeli így, hogy a festő elhunytával nőül vehesse annak szép feleségét. A festő csakugyan meghal, azonban özvegye nem a főorvosnak, hanem másnak nyújtja a kezét. — Az izgalmas cselekményű, ötletes darab első folvonásának egyes részletei ezek):

Walpole. Édes jó Ridgeon, legőszintébb szerencsekívánataimat. Szívemből gratulálok. Megérdemli.

Ridgeon. Köszönöm.

Walpole. Már tudniillik, mint ember. Megérdemli, mint ember. Mert hiszen minden valamire való sebész megmondhatja önnek, hogy az opsonin fügét sem ér; de mindoyájan örülnék, hogy az ön jeles kvalitásait hivatalosan is elismerték. Hogy van, Sir Patrick? Elküldtem önnek a minap egy kis röpiratomat egy új dologról, a melyet föltaláltam... új fűrész — új lapockafűrész.

Sir Patrick (elgondolkozva). Igen; megkaptam. Jó kis fűrész, nagyon hasznos, ügyes szerszám.

Walpole (bizalmasan). Tudtam, hogy ön mindjárt észre fogja venni az előnyeit.

Sir Patrick. Igen; emlékszem, már huszonöt évvel ezelőtt is láttam azt a fűrészt.

Walpole. Micsoda?!

Sir Patrick. Csakhogy akkoriban még a műasztalosok használták.

Walpole. Ugyan menjen! Badarság! Még, hogy műasztalosok ...

Ridgeon. Ne törődjék vele Walpole. Irigység

Walpole. Mellesleg szólva, remélem nem valami bizalmas beszélgetésben zavartam meg önöket.

Ridgeon. Nem, nem. Üljön le. Csak orvosi tanácsot kértem tőle. Kissé rosszul érzem magamat. Azt hiszem, túlterhelés.

Walpole (hirtelen). Én tudom, hogy mi a baja. Leolvasom az arcáról. Kérzem a készszerítéséből.

Ridgeon. Mi hát a bajom?

Walpole. Vérmérgezés.

Ridgeon. Vérmérgezés! Lehetetlen!

Walpole Mondom, hogy vérmérgezés. Az egész emberiség 95 százaléka krónikus vérmérgezésben szenved és abba is hal bele. Ez olyan egyszerű, mint az abc. Az ön féregnyulványa tele van rothadó anyagokkal — meg nem emésztt táplálék, mérges hulladékok, bűzhödt ptomainok. Kérem, Ridgeon, fogadja meg a tanácsomat. Hadd vágjam ki a féregnyulványát. Mindjárt más embernek fogja magát érezni.

Sir Patrick. Hát magának ebben a formájában nem tetszik?

Walpole. Nem bizony. Nem szeretem az olyan embert, akinek nincs rendes vérkeringése. Én csak annyit mondok, hogy egy intelligens kormányval megáldott országban senki sem járhatna féregnyulvánnyal, mely valóságos fészke minden infekciónak. Kötelezővé kellene tenni az operációt: ez százszorta fontosabb, mint a himlőoltás.

Sir Patrick. Ha kérdenem szabad, hát ön kivágatta-e a saját féregnyulványát?

Walpole (diadalmasan). Nekem nincs féregnyulványom. Nézzen meg jól. Egy szimptoma sem jelentkezett. Olyan egészséges vagyok, mint a makk. Száz ember közül körülbelül ötnek nincs féregnyulványa, és én ehhez az öt

sági tagok nem maradnak ezen a téren, hanem az objektív kritika ösvényére lépnek, a hazaárulás legcsekélyebb árnya vagy vádja nélkül lehet nekik igazat adni — ha igazuk van.

Viszont azonban megteremthető az ellenzék, az ellenőrzés az ugynevezett kormánypártban is, — ha lehet a vármegye magyar többségét így nevezni. Semminő feyelem nem kötelezheti az egységes magyar párt tagjait, hogy hallgassanak, amikor megróni valót találnak, s hogy ne adjanak hangot a vármegye egyes rétegei kívánságának, ha mindjárt az kényelmetlen is a vármegye vezetőségének. Akit, állásánál fogva, talán a leginkább kormánypártinak nevezhetnénk: *Urban Iván* főispán a város közigazgatásában maga ad példát olyan ellenzéki, olyan szabadon kritizáló működésre, aminőt a politikai ellenzéken levő városatyáktól is alig tapasztaltunk. S a főispánnak ez az eleven, férfias és öntudatos példája ad utmutatót a vármegye bizottsági tagjainak is, ha a megyegyűlésbe jutnak. Rájuk vár, hogy megcáfolják a hitet, amely a vármegyét „korhadtt”, idejét mult intézménynek tekinti. Bizonyára nem az, s nem csak a sokat emlegetett nemzeti szempont az, amely a föntartásukat szükségessé teszi, de a nép érdeke. Ezt az érdeket a vármegyék mai szervezetében is jól, avatottan, szeretettel és szociális értékkel lehet védeni és szolgálni, csak emberek kellene hozzá. Ezért van különös jelentősége a megyebizottsági választásoknak s ezért várható el, hogy a falvak, mezővárosok szavazói komolyan vegyék ezt a választást s megnézzék, akiket a vármegye nagyrmébe, derék ősök jóakaratu olaj képei előtt a jelen javáért dolgozó testületbe küldenek.

Kitört a forradalom Uruguayban. Montevideo ól táviratoszak tegnapi kelettel, hogy a forradalom minden pillanatban kitoréssal fenyeget. S-nnor Batte, az elnökjelölt ellenségei lázasan fegyverkeznek. Már kitört volna a forra-

százalékhoz tartozom. Elmondok önnek egy esetet. Bizonyosan ösmeri Jack Foliambenét — a szép Foliambenét? Husvétkor megoperáltam sógornéját, Lady Gorrunt, akinek olyan nagy féregnyulványa volt, amilyent sohase láttam: két uncia. Nos hát Mrs Foliambe nagyon józanessü hölgy, akinék veleszületett higienikus hajlamai vannak. Nem bírta elviselni, hogy a sógornéja tiszta, egészséges asszony legyen, ő maga pedig csak egy bemeszelt sirhalom. Azt kívánta, hogy őt is operáljam meg. Bizony Isten, sir, egyáltalában nem volt féregnyulványa. Egy pirinyó sem. Egy csöpp sem. En ugy megdöbbsentem, ugy elámultam, hogy bennefelejtetem a spongyákat, s már össze is varrtam, a mikor az ápolónő egyszerre keresni kezdte a spongyákat, De aztán valahogy elhittem vele, hogy ritka nagy féregnyulványa volt. (Leül a divánra, vállát vonja, a két kezét kitolja a mancsattáiból s a csipőjéhez illeszti.)

Bloomfield. Ridgeon, jól esik az a tudat, hogy ennek köszönheti a kitüntetését.

Ridgeon. Nagy hála kötelezett. (Nem tud állani a lábán s leül a pamlag melletti székre.

Bloomfield. Ugyan, ugyan! Csak az ön érdeme; vegyen erőt magán.

Ridgeon. Oh semmi. Csak egy kis szédülés. Azt hiszem, a tulterheléstől.

Waspote. Vérmérgezés.

Bloomfield. Tulterhelés! Hát az is van? En tíz ember helyett dolgozom. S szédülök-e valaha? Soha, soha! Ha ön nem érzi jól ma-

dalom, ha volna elég lovuk a forradalmároknak. A táviróvezetékeket a forradalmárok elszakították, a vonatok nem közlekednek. A kormány csapatai rémuralmat kezdtek. A külügyminisztert le tartóztatták mert a forradalmárokkal rokonszenvez.

Birói kritika — a birákról.

(Rossz ítéletek. — Lelkiismeretlen szakértők. — Az élet ismerete. — A fiatal bíró „hatalmi kéje.”)

(Somlyódy István szerédi járásbíró tegnap megjelent értékes könyvéből közöljük ezt a nagy föltűnést keltő részt amely annál is inkább figyelemre méltó, mert egy gyakorlott bíró tollából került ki.)

Manapság az lehet bíró, aki — akar! Itt van a mai bírósági bajoknak a gyökere, tehát itt kell első sorban gyökeresen változtatni a mai rendszeren, úgy hogy ne az legyen bíróvá, aki akar, hanem csak az legyen bíró, aki valóban bírónak való ember, bírónak teremtés és hogy ilyen bíró is minél kevesebb, de minél jobban fizetett bíró legyen. Ma a bírói hivatást is csak olyan pályának nézi és látja a közönség, mint más hivatalnok pályát, amely mint mondani szokás: „nyugdíjjal van összekötve és tekintélyes.”

Tehát már az ugynevezett érettségi vizsga letétele után elhatározódik, hogy a fiú, miután nagy feje és jó szive van, de merőben élehetetlen fráter — jó lesz bírónak! Beiratják az egyetemre és pontosan bejár a kávéházakba, de minél kevesebbszer az egyetemre, mégis átesik a vizsgákon, lesz belőle joggyakornok. Megtanulja a jogszolgáltatás mechanikáját, sőt a törvényeket is. Három évi gyakorlat után a bírói vizsgán átesik. A bírói vizsga után végezszakad a tanoncéveknek, a fiú felszabadul és legénynyé lesz: jegyzővé nevezik ki. Ezalatt megfordul a járásbírósnál, törvényszéknél, táblánál, egy kicsit a Kuriánál is. Dolgoztatják lehetőség szerint minden szakban, és ha kifogástalanul dolgozott, és jó magaviseletet tanúsított, 8—10—12 esztendőre kinevezik albiróvá oda, ahol albirói állás üresedet meg: akár egyes, akár társas bírósághoz, és itél elevenek és holtak ügyei fölött az a bíró vagy az a bíróvá képesített egyén, aki megtanult jegyzőkönyveket, végzéseket és ítéleteket megírni, ismeri az igazságszolgáltatás egész mechanizmusát, a törvényeket, az ezekre vonatkozó rendelkezéseket, (dsungel), ösmeri a döntvények őserdejét is, csak egyet nem ismer, azt a hivatalszobák árnyékában itélőmesterré, bíróvá képzett és képesített fiatalember nem ösmerhette meg, nem ösmeri a minden itélőmesterek legfőbb mesterét: nem ismeri magát az életet!

gát, akkor nyilván beteg. Meglehet, hogy a baja nagyon jelentéktelen, de mégis csak betegség. S mit jelent az, hogy valaki beteg? Hogy belejutott a szervezetébe egy csira s hogy ez a csira elszaporodott. S miben áll a gyógyítás? Meg kell találni a csirát — a bacillust és meg kell ölni.

Sir Patrick. De hátha nincs is ott bacillus?

Bloomfield. Az lehetetlen, Sir Patrick; kell, hogy ott bacillus legyen; mert különben hogy lehetne a páciens beteg?

Sir Patrick. És ön ki tudja mutatni a tulterhelés bacillusát?

Bloomfield. Nem. De vajjon miért nem? Miért nem? Azért nem, kedves Sir Patrick, mert habár jelen van, az a bacillus láthatatlan. Ezek a bacillusok átlátszók és szintelenek, mint a víz vagy az üveg. Hogy láthatókká legyenek, meg kell őket festeni. Nos hát, kedves Paddym, némely bacillus nem engedi magát megfesteni, ha megfeszülünk, akkor sem. Nem kell nekik sem a cochenille, sem a methylenkék, sem a genzianviolet; nem vesznek föl semmiféle festőanyagot. Következésképen nem is láthatjuk őket, ámbár, mint a tudomány emberei, tudjuk, hogy léteznek. De hát be tudja-e bizonyítani azt, hogy nem léteznek? S el tudja-e képzelni betegséget bacillus nélkül? Tud-e például diftériát mutatni bacillus nélkül?

Sir Patrick. Azt nem; de mutatok önnek bacillust difteria nélkül — a saját torkában.

Bloomfield. Nem, Sir Patrick, az nem

Ma a bírának tulnyomó többsége így lett bíróvá. Miért? Egyszerűen azért, mert ő bíró akart lenni és az is lett. Szobában nevelt árnyékvirág — szobabíró.

És jön a maga mindennapi igazságáért a jogkereső köznség egy-egy ilyen szobabíróhoz és ettől kéri és várja az ő „napnál lényesebb igazat” . . . Ettől a szobabírótól, aki szobában nevelkedvén, nem ösmeri, nem ösmerheti az életet, annak viszonyait, ezer és ezer változatát, változását, fejlődését, ujulását. Nem ösmeri, nem ösmerheti a modern gazdasági és ipari kultúra fejleményeit, a kereskedelmi forgalom óriási méreteit, a közlekedési eszközök és öszszeköttetések országos és nemzetközi viszonyait és hatalmas arányait.

És ennek a szobában nevelt és szobában élő bírónak kell napról-napra itélnie az általa nem ismert, vagy csak alig-alig ismert, vitássá lett gyakorlati életviszonyok felett; itélni úgy, hogy az az ítélet a napfényben, kint a gyakorlati életben is megállhasson és mint gyakorlati igazság is kibírja, kiállja a gyakorlatnak, a mindennapi életnek a napfényét a bírálatát!

Mit csinál ilyenkor a szobabíró? Mikor a szobabíró olyan kérdés felett akar dönteni, amelyeket maga nem ösmer, akkor olyan egyéneket keres, és nevez ki szakértőknek, akikről komoly férfiak komolyan állítják, hogy azok szakértők.

Tegyük fel, hogy a szakértő csakugyan szakértő, sőt jóhiszemű, de téved és jóhiszemű tévedésével a bírót félrevezeti.

Nálunk Magyarországon tehát, egy kiválóan földmiveléssel foglalkozó országban, ahol a lakosság kétharmadrésze földmivelésből él, a magyar bírának 70%-a kalászában sem ismeri meg a buzát az árpától; a bírák 84%-a nincs tisztában a „belterjes”, „nyomásos” gazdálkodás fogalmával; stb. hasonló gazdasági kérdéssel, fogalommal.

Ha már most az ország átlagos bírója így van elbocsátva a gazdasági általános ismeretekből, képzelni lehet, hogy azok a budapesti bírák, akik Budapestben születtek, ott neveltek és tanulmányaikat is csak ott végezték és ezután mindjárt bírói pályára léptek és az életet mindig csak az ablakon át, az utca forgalmában látták, „gyakorlati bírói kiképzetésüket” is csak a budapesti igazságügyi kaszárnyákban nyerték, elképzelhető, hogy az ily budapesti bírák mit tudhatnak a gazdálkodásról, milyen lehet az általános gazdasági ismeretük. És vajon mit felelhet egy budapesti bíró annak a földbirtokosnak a panaszára, aki azt panaszolja például, hogy gazdatisztjének a gondatlansága az oka, hogy a zabvetése a partos helyekről — elrepült! De nem állunk jobban technikai, ipari, kereskedelmi, általános ismeretekben sem.

uzyanaz a bacillus. Az egészen más bacillus; csakhogy fájdalom, a kétféle bacillus annyira hasonlít egymáshoz, hogy nem lehet őket megkülönböztetni. Kedves Sir Patrick, minden ilyen érdekes apró lénynek megvan a maga utánozója. Épen úgy, mint az emberek, a bacillusok is utánozzák egymást. Van egy igazi difteria-bacillus, a melyet Loeffler fedezett föl s van egy pseudo bacillus, me y szakasztott olyan s a melyet, a mint mondotta, az én torkomban is megtalálhat.

Emmy (az ajtóban, jelent). Doktor Blenkinsop.

(Doktor Blenkinsop nagyon elüt a többiek-től. Leri róla, hogy sohase volt szerencséje. Rosszul táplált, rosszul öltözött ember, kopott és patyhüdt Szemel között ráncokat rótt le a lelkiismeret, arca pedig csupa ránc az állandó anyagi gondtól, s ezek a ráncok annál is mélyebbek, mert valamikor jobb napokat látott. Jómódu kollégáit üdvözli, mint kortársuk s régi pajtásuk a klinikáról, habár most is küzdenie kell azzal a bizalmatlansággal, melyet a szegénység és az alsóbb társadalmi osztályokba való számkivettség iránt éreznek az emberek.

Ridgeon. Isten hozta, Blenkinsop.

Blenkinsop. Fogadja legalázatosabb szerencsekívánataimat. Oh istenem! Itt vannak mind a legnagyobb tekintélyek.

Bloomfield (leereszkedően, de nyájasan). Hogy van Blenkinsop?

Blenkinsop. És Sir Patrick is? (Sir Patrick dörmög.)

Itt panaszoljuk fel azt az anomáliát is, hogy a büntetőügyeket rendszerint a legfiatalabb bírákkal intéztetik a vezetők, mert abban a bahitben vannak, hogy ez könnyebb, mint a polgári szakma intézése! Mekkora tévedés! Az alaposan dolgozó íróknak minden szakma néhez, mert lelkiismeretesen dolgozik. Nem gondolják meg az ilyen könnyű gondolkozású vezetők, hogy a fiatal büntető bíró sokszor hatalmi kéjéretből hány és hány egyént és családot tesz évenként tönkre (?) tulszigorúan alkalmazott 100—200—300 koronás pénzbüntetések, vagy első büntetesként is szabadságvesztést róván ki a vádlott fejére, holott ugyanabban az esetben az idősebb, tehát higgadtabb bíró minden bizonynyal enyhébb büntetést rótt volna, vagy azt fel is függesztette volna, épp azért, mert jobban emberismerő, életismerő is több van és már higgadtabb lévén, nem szenved hatalmi kéjéretben! Ha ez nem fajpusztulás, faji erőpocsékolás, akkor — minden rendben van.

Annak bizonyítására, hogy bíróságaink ma mennyire ki vannak szolgáltatva a szakértők és ellenszakértők szakvéleményével járó esélyeknek és hogy a szakértői véleményekkel valóságos lapdajáték folyik, amely játékot a mi szobabíránk alig képesek ellenőrizni s emiatt aztán a szakértői vélemények labirintjában a szobabírák eligazodni nem tudván, a vádlottak emiatt szabadulnak meg legtöbbször a különben jól megérdemelt büntetésektől: ennek bizonyosságául elég rámutatni azokra a ma még köztudomásban levő nagyszabású katasztrófákra, amelyek büntetőjogi szempontból és következetesen eredmény nélkül, vagyis a gyanúsítottak büntetlenségével végződtek, sőt így végződnek rendszerint ma is. Az eszéki vasúti hid leszakadásától a budapesti párisi nagy áruházig. A dorozsmai és sok más vasúti katasztrófiától kezdve a szegedi gyufagyári kazánrobbanásig! Ott vannak a nagyszabású bányai, vasúti- és gyári katasztrófák, tömegesebbnél tömegesebb emberhalállal, amelyekkel szemben bíróságaink valósággal tehetetlenül állanak, mert merőben ki vannak szolgáltatva a szakértőknek. Az ellentétes szakvélemények szövésében nem képesek eligazodni, belopózik lelkükbe a bizonytalansággal járó kétségérzet és inkább felmentik a vádlottakat semhogy esetleg ártatlanokat sújtsanak. Megmondta még Szilágyi Dezső, hogy a törvényhozónak lépett kell tartania a mindennapi élet hazugságaival szemben. Ha ez igaz, akkor többszörösen igaz és áll a bíróra, aki azt a törvényt az életre alkalmazza. Bizony sok nálunk a szobabíró! Több, mint gondolnánk! Emiatt van aztán a sok rossz ítélet, a sok rossz ítélet miatt vannak az újabb és újabb perek és újra felvett perújítások; ezekben a

véget nem érő bizonyítások, az ezekkel járó rengeteg sok irka firka, ezek miatt kell a sok, nagyon sok bíró és a sok bíró közt mindig több-több a rossz bíró és a rossz bírónál is rosszabb a tengernyi költség.

Németországban már rájöttek az igazságszolgáltatási bajoknak erre a legfőbb okára és ki akarják irtani a szobabíró típusát. Ebből a célból, úgy vélekedtek, hogy a bírójelöltet, a jegyzőt a bíraskodási gyakorlat megszerzése után félévre egy-egy gyárvállalathoz, bankba, nagykereskedőhöz, vagy nagyvállalkozóhoz osztják be gyakorlatra, hogy megismerhesék a gyakorlati életnek azokat a nyilvánulásait, amelyekkel szemben, ha azokat gyakorlatból nem ismerné, teljesen és kizárólag csak a szakértők véleményeire volnának utalva s mint bírók, azokat nem is ellenőrizhetnék. Ebből a célból minden polgárnak törvényileg kötelességévé akarják tenni azt, hogy a hozzá gyakorlatra kirendelt bírójelölteket elfogadják s viszont, ezek a jelöltek esküt tesznek majd arra is, hogy az illető üzlet titkát megőrzik és szabályait megtartják s végül gyakorlati vizsgát is kívánnak a jelöltektől stb.

Fechtig báró kegydíjat kap.

— Arad megye állandó választmányának ülése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29.

Ma délután kilenc órakor Arad megye állandó választmánya ülést tartott Urbán Iván főispán elnöklésével, hogy a hétfőn tartandó megyei közgyűlésen tárgyalás alá kerülő ügydarabokról javaslatot készítsen. A közgyűlésnek több száz tárgya van, amelyek közül csak kevés bír általános érdekléssel.

Szóba kerültek a most lejárt megyei önkormányzati mandátumok, amelyeket választás útján újból be kell tölteni. Az állandó választmány november 20-ára tűzte ki a megyei választásokat, a valószínű, hogy ehhez a közgyűlés is hozzájárul.

A főszolgabírói kar három érdemes tagjának előléptetését határozta el az állandó választmány. Schenk Ferenc pécskai, Csukay Gyula kisjenői és Baross Ferenc aradi főszolgabíróknak a VIII. fizetési osztályból a VII. fizetési osztályba való sorozását javasolja a vá-

lasztmány, amit a közgyűlés föltétlenül teljesíteni is fog.

Arról már írtunk, hogy Fechtig Armand báró kegydíj megszavazását kéri a vármegyétől. A báró ugyanis valamikor írta volt a megyének, de hirtelen természetesen nem hagyta nyugodni és ott hagyta hivatalát. Sokfelé bolyongott a különös életű báró, míg nem eljutott az aradi szegényházhoz, amelynek most állandó lakója. Félhagyott a szesz-ivással és egész rendezetlenebb életet él. A leánya, akik jómódban élnek, állandóan segínyezik szerencsétlen atyjukat, a kinek legutóbb az a szerencsés ötlete támadt, hogy a vármegyéhez fordul kegydíjért.

Az állandó választmány mai ülésén a referens évi 240 korona kegydíj megszavazását javasolta.

— A kegydíj ellen — mondta Urbán főispán — semmi kifogásom nincs, de bizonyos kikötéssel. Csak addig adjunk kegydíjat, amíg jól viseli magát és nem ballunk róla olyan rossz híreket, mint eddig. Mondjuk ki, hogy csak addig kapja a kegydíjat, amíg a városi szegényházban lakik. Ha ott lakik, akkor legalább nem követ el semmi kompromittáló eseményeket.

Az állandó választmány elfogadta a főispán javaslatát s ehhez a föltételhez kötötte a kegydíj kiadását. Ez a határozat ma már tudomására jutott a szegényházban tartózkodó bárónak, aki ilyen kijelentést tett ennek halatára:

— Én szívesen lakom a szegényházban, mert én ott is ur vagyok. Én ott is szabadon járok-kelek; akkor jövök ki, amikor akarok. Én ott is méltóságos ur vagyok.

Végül foglalkozott az állandó választmány egy színtyei lakosnak azzal a furcsa kérésével, hogy Színtyét alakítsák át kisközséggé és csatolják valamelyik szomszédos községhez. A referens felvilágosította az állandó választmányt, hogy ez az indítvány a színtyei jegyző személye ellen irányul s különben is a szomszéd községek tiltakoztak a hozzájuk való csatolás ellen. Ezért a kérelmet a választmány elutasította.

Ridgeon. Ismeri Walpole-t, ügyebár? Walpole. Jó napot.

Blenkinsop. Még eddig nem volt szerencsém. Az én nyomorúságos kis praxisomban nincs alkalmam nagy emberekkel találkozni. Nem ismerek én senkit az egykori Szent Annabeli kollégákon kívül. (Ridgeonhoz.) Ön tehát Sir Colenso lett. Hogy érzi magát az ember ilyenkor?

Ridgeon. Eleinte butának. Ne is vegye észre.

Blenkinsop. Szégyellem bevallani, hogy nekem sejtelmem sincs róla, miben áll az ön nagy fölfedezése; de azért szívvel üdvözlöm, a régi jóidőkre való tekintettel.

Bloomfield. De kedves Blenkinsop, hiszen maga valamikor nagyon rajongott a tudományért.

Blenkinsop. Óh, valamikor sok egyéb kedvtelése is volt. Valamikor két-három re d tisztességes ruhám is volt, s fianel-ingeim, a melyekben vasárnaponként evezni jártam. Nézzem rámost: ez a legjobb ruhám, s karácsonyig ki kell tartania. Mit tegyek? Harminc évvel ezelőtt avattak föl s szótá nem volt könyv a kezemből. Minden tudományomat elfelejtettem, hiába állítanám az ellenkezőjét. De nagy gyakorlatom van, klinikai gyakorlatom; és végre is a betegágynál szerzett gyakorlat a fődolog.

Bloomfield. Kétségkívül, föltéve mindig, hogy helyes tudományos elmélettel rendelkezik, a melylyel ellensúlyozza a tetegnél tett megfigyeléseit. A puszta gyakorlat magában véve

semmit sem ér. Ha én magammal viszem a beteghez a kutyámat, ő is látni fogja, a mit én látok. De semmit sem fog tanulni belőle. Miért? Mert nem tudományosan képzett állat.

Walpole. Mulatságos dolog, a mikor ti orvosok és nagy praktikusok, a klinikai gyakorlatról beszéltek. Hiszen a betegágy mellett nem láttok egyebet, mint a páciens külsejét. Nos hát, talán a bőrbetegségeket kivéve, a beteg külsején soha sincsenek kóros elváltozások. Arra volna szükség, hogy naponta foglalkozzatok az emberek belsejével, erre pedig csakis a műtőasztal van alkalmunk. Tudom, hogy mit beszélek. Husz esztendő óta működök, mint sebész és mint speciális a, s egyetlenegy gyakorlóorvost sem láttam, a kinek jó diagnózis lett volna. Állítsátok őket egy teljesen szimpla eset elé, s megállapítanak rákot, vagy arthritist, vagy appendicitist, vagy más egyéb itist, a mikor minden gyakorlott sebész látja, hogy közönséges vérmérgezés esete forog fenn.

Blenkinsop. Az urak könnyen beszélnek; de mit szólnának az én helyemben. A munkás egyleteket kivéve, összes pácienseim üzleti alkalmazottak és boltos-legények. Nem lehetnek betegek, mert nincs pénzük. S ha kidőlnek, mit tehetek értük? Önök elküldik a betegeiket St.-Moritzba vagy Egyiptomba, rendelkeznek nekik lovaglást, autómobilozást, pezsgőt mindennap, hat hónapi levegőváltozást és plihenést. Én ilyenformán akár egy szelet holdat rendelhetnék nekik az égről. S a mi a legrosszabb, magam is szegényebb vagyok, semhogy

egészséges lehetnék olyan koszt mellett, minő az én jövedelmemből telik. Rossz a gyomrom és ez meglátszik rajtam. Nem kelthetek bizalmat az emberekben. (Vigasztalanul ül le a pamlagra.)

Ridgeon. Ne folytassa, Blenkinsop; ez nagyon fáj nekem. Nincs tragikusabb dolog a világon, mint egy beteg doktor.

Walpole. No már ez igaz; ez épen olyan, mint mikor egy kopasz ember hajnövesztőt árul. Hála Istennek, hogy sebész vagyok.

Bloomfield. Én sohasem vagyok beteg. Egy napig sem voltam beteg, a mióta élek. Csakis azért tudok szimpatizálni a betegekkel.

Walpole. (Érdeklődve). Micsoda? Maga sohasem beteg?

Bloomfield. Soha.

Walpole. No, ez érdekes. Azt hiszem, hogy magának nincs féregnyulványa. Ha valamikor rosszul találná magát érezni, nagyon szívesen megvizsgálom.

Bloomfield. Köszönöm, kedves kolléga, de mostanában nagyon sok a dolgom.

Ridgeon. A mikor ön belépett, Blenkinsop, éppen arról beszéltem, hogy tönkre dolgoztam magamat.

Blenkinsop. Talán praepotensnek fog tartani, hogy olyan nagy embernek, mint ön, tanácsot akarok adni, de utóvégre is csak nagy gyakorlatom van és bizonyos vagyok benne, hogy ha mindennap félórával reggeli előtt meg-

József főherceg megmentői.

— Furcsa pörösködés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29.

Ma délelőtt egyik aradi fűszernagykereskedő üzletébe illedelmesen beállított egy alacsony termetű, kopaszodó fejű, őszülő szakállu uriember. Egészen hibátlanul beszélt magyarul, summi idegenszerű nem volt a kiejtésében, de a külje elárulta, hogy a ruháit nem ezen a tájon készítették. Nem volt ekszcentrikusan összeválogatva az öltözéke, de a gyakorlott szem a ruha készítmény módján felismeri az amerikai származást.

— Kondorossy János szatócs: keresem — mondta az idegen. Ugy értesültem, hogy fűszerüzlete van és azt várom, hogy itt talán vásárol és itt ismerik?

— Kondorossy János ezelőtt öt évvel meghalt — feleli a nagykereskedő.

Az idegen elsápad. Mintha egy pillanatnyi szédülés fogná el, megkapja mindkét kezével az előtte álló asztalt.

— Az a Kondorossy, aki Kisjenőről jött Aradra lakni? — kérdi izgatottan a vele szemben álló kereskedőtől.

— Igen, az.

— Akkor hát ez nagy baj, — szól és illedelmesen köszölvén távozni akar.

— Az özegeye itt lakik, — fordul feléje egyik alkalmazott, talán öt keresné fel, ha valami elintézni valója van vele.

— Nem tud az nekem semmiben segítségemre lenni, — mondja szomorúan és rezignáltan, a várakozásában csalódottnak látszó ember. Lassu léptekkel megindul és elhagyja az irodát. Keresztül kell mennie az üzleten és ott még egyszer kérdészködik, hátha mégis tévedett a felvilágosításnál szolgáló főnök.

Senki sem tud neki többet mondani. Kénytelen dolgvégzetlenül elhagyni az üzletet is.

Pár pillanat múlva azonban csak visszatér újból és megkérdi mégis, hol lakik az ő elhunyt ismerősének a felesége?

— Révay-utca 7. szám alatt, adják válaszul, szatócs üzlete van, de más néven, mert második férjé az üzlet.

— Nagy kár ez rám nézve, hogy meghalt Kondorossy János, akivel én együtt töltöttem

gyermekkoromat Kisjenőn és akit én most mint koronatanut akartam egy nehéz peremben szerepeltetni — mondotta az öt körülállóknak a szomorú ember, aki Szukkovát Kálmánnak mutatkozott be és a következőkép adta tudtára hallgatónak Aradra jövetele célját:

— Kisjenőben születtem ezelőtt 39 évvel. Az apám a főhercegi udvar szolgálatában állott éppen úgy, mint a keresett Kondorossy apja. A gyermekkorunk nagy részét ugyazólva az én szüleim házában töltöttük el mindketten. Kondorossy úgy nevelkedett, mint a testvérem. Soha egy percre sem láttak egymás nélkül bennünket. Tizenegy-tizenkét éves fiúk lehettünk, mikor egy nap az azóta elhunyt József főherceg vadászatra jött le Kisjenőbe. Mi már kora reggel az erdőn voltunk és ott úgy huzódtunk meg, hogy ne lássanak, mert tudtuk, ha észrevesznek, elkergetnek. Senki sem tudta meg, hogy végignézzük a vadászatot és örök titok is maradt volna, ha a véletlen nem úgy rendezi a dolgokat, hogy éppen mi váljunk a legfontosabb személyiségekké, akik nem ugyan a vadászaton, de néhai József főherceg életében játszottunk talán döntő szerepet. Mi hallottuk meg, hogy vadászok, mert a főherceg szigorú vadászati tilalma miatt igen sokat üldözték és büntették őket, arról beszéltek, hogy el kell tenni magát a főherceget láb alól és a népet meg kell bosszúni a sok szenvedésért. Lülekszakadva futottunk haza; elmondottam az apámnak mit hallottunk és még aznap megírta a fenséges ur is, milyen a hangulat és mi készül ellene. Több esztendőn át nem is jött le Kisjenőbe vadászni.

— A főherceg megígérte, hogy soha életében meg nem feledkezik rólunk és mindkettőnkét pártfogásába vesz. Én a katonai szolgálat elől Amerikába szöktém. Ott szabó lettem, szerezttem egy kis tőkét és házasságot tettem volna jönni. Irtam a főhercegi irodába több kérvényt, kértem, hogy a fenséges ur eszközölje ki, hogy haza jöhassék büntetlenül, mert nem akartam volna családomat kitenni annak, hogy míg én katonáskodom, ők esetleg nélkülözzenek. Azt felelték, hogy a főherceg ilyen katonai ügyekben igen szigorú és nem teljesítheti kérésemet.

— Kint maradtam tehát Amerikában. Most már elévült a dolog, de meg a király jubileuma alkalmával elengedték a büntetést, hát hazajöttem. Magtudtam, hogy gyerekkori pajtásom több

isben nagyobb összegeket kapott a főhercegtől. Én is követtem, hogy ha már nem segíthetett meg, mikor olyan nagy szükségben voltam, most váltsák be az ígéretet és kárpótoljanak. Nem tudom még mennyire, de néhány ezer koronára beperlem a főhercegi udvart. Ehhez a perhez kellett volna koronatanuul Kondorossy.

A keresett tanu volt felesége kijelentette, hogy férje néhányszor említette előt, hogy mikor Budapesten töltötte tanuló éveit, akkor a főhercegi udvartól kapott segítséget, de nem emlékszik, hogy miért gyakorolta vele szemben ezt a jótéményt a fenséges hercegi család. Soha a József főherceg ellen tervezett merénylet leleplezésének érdemével nem dicsekedett és egy Amerikába szökött Szukkovát barátjáról sem tett említést. Elszokta volt mondani, hogy egy ilyen nevű családdal az ő szülei barátságos viszonyt tartottak fenn, de hogy ezeknek fiával együtt nevelkedett volna, arról soha köztük szó nem esett.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi Iskolatársnók szövetsége 1910. november 6-an d. u. a Fehér Kereszt nagytermében tartja az idei szezonban első hangversenyét, melynek tiszta jövedelme a szegénysorsu iskolásleányok gyámoltására szentelt alapot gyarapítja. A múlt évben rendezett hangversenyek szép sikere és a közreműködők kiválósága előre is biztosítja a közönség meleg érdeklődését. A hangverseny műsora a következő: 1. Prolog, előadja az egyesület titkára. 2. Műdalok, előadja Sztójka Anna énekművész. 3. Zongorán kíséri Farkas Mária énektanítónő. 4. Mardassoha zongoraverseny, előadják Benozedy Irma és Horváth G. zella urhölgyek. 5. Dalok hárfakisérettel, előadja Sztójka Anna énekművész. 6. a) Fützenhagen: elegia, b) Popper: Spanyol tánc, gondokán előadja Goldzieher Pál ur, zongorán kíséri Mütter-müller József konzervatóriumi direktor. 7. Opera részletek, előadja Sztójka Anna énekművész, zongorán kíséri Csányi Máttyás színházi karmester. 8. Gondnark: zongoraverseny (I. tétel). Zongora: Singer Rózsai urhölgy, I. hegedű: Kell József dr., II. hegedű: Kell R. zsó ur, négyhegedű: Robitzek Samu ur, gondokán: Mütter-müller József konzervatóriumi igazgató 8 Magyar dalok, előadja Sztójka Anna énekművész, zongorán kíséri Farkas Mária zenetanítónő. Halványak: 4, 3 és 2 kor. Jegyekre írt. [Klein Mór könyvkereskedésében lehet előjegyezni.

ennék egy font zöld szilvát, az nagyon jót tenne önnek. A zöld szilva nagyon olcsó.

Bloomfield (bátorítva). Nagyon okos beszéd, Blenkinsop; igazán, nagyon okos beszéd. Örömeim hallom, hogy ön is ellensége a gyógy szereknek. (Sir Patrick dörmög. Ravaszul.) Ah! Haha! Persze, a kandaló mellől, a károszékéből csahol a régi iskola s védi a patikaszerket? Ah, higgye el, Paddy, a világ sokkal egészségesebb lenne, ha Angliában minden patikát lerombolnának. Nézze meg az ujságokat. Tele vannak botrányos hirdetésekkel, csupa szabadalmazott szerekről. Rendszeres kuruzslás és mérgezés nagyban és kicsinyben. Nos, hát ki a hibás? Mi vagyunk a hibásak. Mondom, hogy mi vagyunk a hibásak. Mi adunk példát. Mi terjesztjük a babonát. Mi tanítottuk ki a népet, hogy higgyen az orvosos flaskóban, s most egyenesen a droguistákhoz mennek, ahelyett, hogy az orvoshoz fordulnának.

Walpole. Tökéletesen igaz. Én tizenöt év óta nem irtam receptet.

Bloomfield. A gyógyszerek csak eltüntetik a tüneteket, de nem irtják ki a bajt. Minden betegségnek legigazibb gyógyszere maga a természet. Természet és tudomány együtt járnak. Sir Patrick, higgye el nekem, habár ön nem így tanulta. A természet a fehér vértesszékéket, a hogy önök nevezik — a phagocytákat, ahogy mi nevezük őket — ké-

pessé tette arra, hogy minden betegség csirait fölfalják, és elpusztítsák. És utóvégre is minden betegség gyógyításának egyetlen igazi tudományos módja van, szaporítani a fehér vértesszékéket. Szaporítsuk a fehér vértesszékéket. A gyógyszer merő agyrem. Találjuk meg a beteg ég bacillusát, pr. paráljunk belőle megfelelő antitoxint, fecskendezzük be háromszor naponta, negyedórával étkezés előtt, és mi lesz az eredmény? Szaporítottuk a phagocytákat s azok fölfalják a bacillusokat. S a beteg meggyógyul, föltéve, hogy a baj nincs nagyon is előrehaladott stádiumban. Az én felfogásom szerint Ridgeon fölfedezésének ez a lényege.

Sir Patrick (álmódóan.) A hogy itt ülök, mintha csak megint az én szegény, öreg, édesapámat hallanám.

Bloomfield (fölkél; álmélkodva.) Az édesapját? De kedves Sir Patrick, hiszen az édesapja mindenesetre öregebb volt önénél.

Sir Patrick. S majdnem szíról-szóra azt mondta, amit most ön mondott. Le a gyógyszerekkel! Éljen az oltás!

Bloomfield. Oltás! Ön a himlőoltást gondolja?

Sir Patrick. Azt. Otthon, szűk családi körben az édesapám mindig azt szokta mondani, hogy a himlőoltás nemcsak himlő ellen jó, hanem mindenféle láz ellen.

Bloomfield (roppant érdeklődéssel és izgalommal.) No, Ridgeon, hallotta? Sir Patrick, ki

sem mondhatom, hogy mennyire fölizgat, amit ön most emlegett. Az ön édesapja sir, megelőzte az ön fölfedezésemet. Hallja csak Walpole, Blenkinsop: egy pillanatnyi figyelmet kérek. Nagyon fogja önöket érdekelni. Én is véletlenül jöttem rá. A kórházban közvetlenül egymás mellett volt egy tifuszbetegem meg egy merevgörccs-esetem; egy templomszolga meg egy missionarius! Képzeli el a két szegény ördög helyzetét. Hogy lehessen egy templomszolga t fuszal méltóságú? Hogy lehessen egy missionarius merev alkopoccsal ékesszó? Kizárt dolog! Nos hat én beszereztem néhány adagot Ridgeon tifusz-antitoxinjából és egy tubussal Muldoeys merevgörccs-sz rumából. De a missionarius egy rohamában mindent lesöpört az asztalomról; én mindent visszaraktam a helyére, de a Muldoeys és Ridgeon szérumát összekevertem. Ennek fogva a tifuszos beteget merevgörccs-szérummal oltottam be s a merevgörccsöt tifusz szérummal kezeltem. (A doktorok nagy konsternációval nézik egymást.) Nos hat, mindkettőt en meggyógyultak. Mindketten meggyógyultak. Egy kis gyöngye vitustáncot leszámitva, a missionarius olyan egészséges, mint volt; a templomszolga pedig sokkal egészségesebb, mint valaha.

Blenkinsop. Én is tudok ilyen esetekről. Nem tudjuk megmagyarázni.

Bloomfield (szigorúan). Blenkinsop: a tudomány mindent meg tud magyarázni. Mit tet-

A miniszterelnök a drágaságról.

— Az állatbehozatal akadályai. — A fővárosi küldöttsége. —

(Fővárosi tudósítók telefonjelentése.)

Arad, október 29.

Budapest közgyűlésének határozata értelmében ma délben tisztelgett a fővárosi törvényhatóság küldöttsége a kormánytól, hogy Kúen-Héderváry Károly gróf miniszterelnöknek és az illetékes reszortminisztereknek átnyújtsa a fővárosnak a drágaság ügyében hozott feliratát.

Déli tizenkét órára volt kitézve a küldöttség fogadása az országház korolatermében. Erre az időre vagy száznegyven bizottsági tag gyűlt össze a Házban. Korán érkezett a küldöttség szónoka, Fülepp Kálmán főpolgármester, majd megérkeztek Márkus József, Vázsonyi Vilmos, Pető Sándor, Falk Zsigmond lovaz, Morzsányi Károly, majd nagyobb csoportokban érkeztek a belvárosi bizottsági tagok.

A küldöttség, mielőtt a kormány tagjaihez járult volna, először Berzeviczy Albertnél, a Ház elnökénél tisztelgett. Fülepp Kálmán főpolgármester nyújtotta át az elnöknek a főváros feliratát.

— A mai drágaságon csak a királat gyors és sikeres emelkedésével lehet segíteni, mivel pedig az állatállományok szaporítása hosszabb időt venri igénybe, a főváros a szerb határ megnyitását kéri a kormánytól.

Berzeviczy Albert válaszában kiemelte, hogy 29 év óta lakik a fővárosban, tizenhat éve képviseli azt a parlamentben, tagja is volt a fővárosi törvényhatósági bizottságának és érti és méltányolja az elébe terjesztett javaslatot.

A küldöttség ezután Kúen-Héderváry Károly gróf miniszterelnökkel tisztelgett, a ki Serényi és Hieronymi miniszterek társaságában fogadta a küldöttséget. A miniszterelnök, miután a feliratot átadta a földművelésügyi miniszternek, a következőképp válaszolt:

— Igen tisztelt uraim! Igazat adok Önöknek abban, hogy a mostani, az egész ország lakosságára nyomasztólag ható drágaság, amely jórészt az élelmiszerek minden ágára kiterjed, nagyon sújtja népünknek különösen azt a részét, amely fix jövedelemre van utalva és így éppen azt a részt sújtja a

legjobban, amely a nemzeti élet legerősebb faktora. De ez a jelenség, uraim, nem lokális jelentőségű, hanem azt lehet mondani, általános jelenség. Nemcsak a nyugateurópai államokban találkozunk vele, hanem Északamerikában is nagyon kellemetlen erupciókra adott okot. A huszfogyasztás nálunk bizonyos egyoldalúsággal találkozik, mert hiszen vannak huszfajták, amelyek ára aránylag olcsóbb a többi élelmiszerekhez képest. A birka- és bárányhús, de még a vadhús ára is, viszonyítva más huszféhez aránylag olcsóbb és mégis a piacon majdnem eladhatatlanok, holott annak nagyobb fogyasztása mindenesetre szükségszerűen behatva a marha- és borjúhús árának alakulására is.

— Ami a szerb szerződést illeti: a megkötött, de életbe nem lépett szerződésbe tizenöt ezer szarvasmarha és ötvenezer sertés behozatalára van engedély. Megengedem, hogy ez a szám nem alkalmas arra, hogy a huszdrágaság enyhítésére nagyobb befolyást gyakoroljon, de korlátlanul mégse lehet beengedni a szerb marhát. Tudvalévő, hogy hosszú időig tartó tárgyalás után jött létre a meg egyezés. A szerződés ugyan még nem lépett életbe, aminek oka az, hogy a szerbeknek kell megtenni a kezdő lépéseket, a skuptinát azonban még össze se hívták. Mihelyt a skuptinában megkezdik a szerződés tárgyalását, a mi törvényhozásunk is szonnal tárgyalni fogja és minden eszközzel segíteni fogjuk annak törvénynyé válását. Nemileg segíteni fogunk a bajon ezáltal is.

Ami az élő állat beengedését illeti, ez legalkalmasabbnak látszik, de nagy nehézségekbe ütközik. Ausztriában felhatalmazási törvény van, amelynek alapján a kormány mindenféle külföldi szerződés megkötésére fel van hatalmazva, de ebben a szerződésben egyenesen ki van mondva, hogy élő állat behozatalát megengedni nem szabad. Minthogy pedig itt külügyi kérdésről van szó, nekünk Ausztriával együtt kell eljárunk, mert a szerződés tizenöt esztendőre köt bennünket. Megfontolta a kormány még azokat a kérdéseket is, amelyeket a sejtő vagy más tényező vetett felszínre és ezek között felmerült a huszfogyasztási adó kérdése. E tekintetben arra az eredményre jutottunk, hogy ennek nem volna meg a várt kedvező eredménye, mert ha a kormány meg hozná ezt az áldozatot és teljesen elengedné a huszfogyasztási adót, ez csak úgy történhetne meg, ha másfelől a városok is elengednék a maguk illetményét. Ez pedig azzal a nehézséggel járna, hogy — miután a huszfogyasztási adó biztosítása szerződés által történt, ez az intézkedés tehát a szerződés felbontására vezetne, amikor a városok nagy kártérítési igényekkel léphetnének elő — mindenütt megnehezítené a városok pozícióját, mert erre a jövedelemre van alapítva a városok pénzügyi egyensúlya. De kérdés az is, hogy a fogyasztók javára esné-e ez és egészen bizonyos-e, hogy ennek hasznát a közönség látná.

Mondhatom uraim, hogy bármiképp erőltetők is meg magunkat, nem tudtuk megtalálni azokat a módokat, amelyek ennek a népünkre nyomasztólag ható bajnak orvoságául szolgáltak volna. Ezésszen őszintén megmondom, hogy a kormány nem zárkózna el attól sem, hogy pénzáldozatokat hozzon, feltéve, hogy olyan orvoslási mód kínálkozna, amely teljesen célra vezetne volna. Kérem önöket, hogy azzal a megnyugtással távozzanak, hogy mi a kormány tagjai igyekeztünk a bajt orvosolni és mihelyt megtaláljuk az orvoslás módjait azonnal fogadtatásába is vesszük.

A küldöttség tetszéssel fogadta a miniszterelnök válaszát.

Éjjel a rendőrségen.

(Krausz fogoly. — A bünjelek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29

A minap éjjel rettenetesen bőbeszédű embert állít be a rendőr az aradi főkapitányságra. Az a vád ellene, hogy egy éjjeli kávéházban a szomszédjától ellopott egy aranyórát. A rendőr már megmozgatta, az óra nincs nála, ellenben találtak a zsebében öt zálogcédulát, valamennyi óráról szól. Ez súlyos dolog. A kicsi termetű, gnómszerű emberke, folyton hunyorgató szemével maga is érzi, hogy ez az öt cédula nagyon ellene vall s igyekszik szabadulni!

— Én, tekintetes kapitány ur, gyümölcskereső vagyok, a külvárosban, (hogy melyikben azt gondosan elhallgatja.) Ismernek, ma reggel kimentem a piacra, hogy almát vegyek. A szomszédom (eddig még nem sikerült megállapítani, hol lakik) megkért, vennék neki 5. Jó, mondom magamban, szegény özvegyasszony, nincs aki hazavigye neki azt a tíz kiló almát, én ugyanis viszek két métermázsát, elviszem azt is magammal.

— Hagyja abba azt az almát, inti a tapasztalt kapitány, gyérünk az órához!

— De kérem, mindjárt, ez hozzá tartozik. Hát a mint neki készülök, hogy utra keljek, a konyhában eszembe jut, hogy nem lesz elég pénzem. Tet-szik tudni, egy mázsa alma...

— Már megint az alma! — riaszt rá a kapitány. Tüstént feleljen, hogyan került a kávéházba, a hol senki sem ismeri.

— Kérem alásan, tekintetes kapitány ur, hiszen éppen azért akartam elmondani a dolgot az almáról, mert ez a kávéház éppen az utamba esett, a mikor a piac felé mentem az almáért.

— Elég. Ellopta az órát?

— Nem is láttam!

— Volt büntetve?

— Soha.

— Hol lakik?

Itt egy kis, alig észrevehető szünetet tart a ravasz. Látszik rajta, hogy olyan helyet keres ki magának, a hol nem tudják nyomban ellenőrizni. Az egész egy pillanat, s a kópé már el is készült a felelettel:

— Bercsényi-utca 87.

Már már úgy látszik, hogy nem lehet letartóztatni, a mikor vesztére benyit a terembe Valenta detektív.

Mintha kicsérülték volna emberünket. Egy pillanatig oldalt tekint, hogy meggyőződjék, csakugyan a jó ismerős nyitott-e be s a mikor meggyőződik róla, hogy nem csalódott, fakó színt fog az arca.

A detektív meg is veregeti a vállát:

— No, Krausz, hát kinek az aranyórát lop-tad el?

Nem kell már ide semmiféle alma, a Krausz vall, mint a parancsolat, az óra ott van a kávéházban, az egyik párnázott fotelbe rejtve.

A károsult visszakapja az óráját. Krausz pedig a rendőrség vendége marad.

*

Éjjel előtt tizenegy órakor a vasutnál a lövő-nat elgázolt egy boros fővel járó napszámot. A ke-rekek levágtak a szegény ember jobb lábáról három ujját. Az elgázolásnál intézkedett rendőr most jött be a jelentéssel.

— Alázattal jelentem hadnagy urnak, — kezdi mondókáját, — az elgázolásról elhoztam a bün-jelet.

— Mit hozott el? — kérdi megtűzközve Hoff-mann hadnagy. — Bünjelt az elgázolásról? Hol van?

— Parancsára, — szól a rendőr és átnyújt egy esomagot, a melyben — az elgázolt napszám csizmafeje és három levágott uja van.

tem én? Talán tehetetlenül ölbe raktam a kezemet s így szóltam: az esetet nem tudjuk megmagyarázni? Nem és százszor nem. Leültem és gondolkodni kezdtem. Azt kérdeztem magamtól, hogy miért nem halt meg a misszionárius tifuszban, a mikor a merevgörös szérumával oltottam be, s a templomszolga pedig merevgörcs'en, mikor tifusz ellen gyógyítottam? Ez önnek való probléma, Ridgeon. Gondolkozzék, Sir Patrick. Törje a fejét, Blenkinsop. Vizsgálja meg a dolgot elfogultság nélkül, Walpole. Miben áll tulajdonképen az antitoxin hatása? Egyszerűen stimulálja a phagocytákat. Nagyon helyes. De mihelyest a phagocytákat stimuláljuk, tökéletesen egyre megy, hogy milyen szérummal érjük el ez a cél. Haha! Mi? Pedzik már? Fölfogják? Attól a pillanattól fogva össze-vissza használtam a legkülönbözőbb fajtájú szérumokat, teljesen kielégítő eredménnyel. Beoltottam a kis princet az ön szérumával. Ridgeon, mert azt akartam, hogy ön emelkedjék, de már két évvel ezelőtt megkockáztattam a kísérletet, hogy egy vörhenyesetben a Pasteur veszettségi szérumát használtam; s fölségesen bevált. Elősegítette a fehér vértestecskék szaporodását s a fehér vértestecskék elvégezték a többit. Ime, ezért váltotta Sir Patrick édesatyja, hogy a beoltás mindenféle lázat megszüntet. Stimulálta a fehér vértestecskéket. (Beleveti magát a székebe, mint akit diadala kifárasztott és mosolyogva néz le a többiekre.)

Szociálista miniszter mint diktátor.

— Botrányos jelenetek a francia kamarában. — Jaures és pártja Briand ellen. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 29.

A francia parlament ma világra szóló botrányok színhelye volt. A szociálista párt ma olyan helyzetbe kényszerítette a vasutas sztrájk eluyomásáról egész héten folyó vita befejezte előtt Briand miniszterelnököt, hogy ez magából kikelve az egész házat, pártkülönbség nélkül megdöbentő kijelentéseket tett.

A szociálista pártnak egykori vezére így szólott stentori hangon.

— Ha az ország határának megvédéséről lett volna szó, akkor még törvénytelen eszközök felhasználásától sem riadtam volna vissza.

Oriási zaj, láрма és kavardás támadt a miniszterelnök eme diktatori kijelentésére és a francia parlamentben még talán soha nem hallott szidalmak röpködtek a levegőben. Néhány percig a miniszterelnök élete is veszélyben forgott, mert több képviselő rárohant, hogy tetteleg inzultálja.

A ma lejátszódott jelenetek annak az elkeseredett támadásnak a következményei, melyet Jaures szociálista képviselő és pártja intéznek már napok óta a kormány, de különösen annak elnöke és Viviani közmunka miniszter ellen a vasutas-sztrájk miatt. Mindkét miniszter egykor Jaures oldalán harcolt a szociálista pártban és a vasutas-sztrájk letörése alkalmával tanúsított erélyes magatartásuk miatt kerültek szembe egykori fegyvertársakkal.

Az itt elmondottakból keletkeztek a francia képviselőház ma délutáni ülésének végén lezajlott botrányos jelenetek.

Az ülés végén, miut Parisból jelentik, Jaures a szindikálisták vezére, heves szóváltásba elegyedett Viviani közmunkaügyi miniszterrel. Viviani azt állította, hogy ő nem adta le a lemondását, míg Jaures bacsuletszavával erősítette, hogy a leghitesebb forrásból értesült a lemondásról.

Ez a jelenet hamarosan óriási botrányvá fajult, amelynek középpontjában Briand miniszterelnök állott. A szociálista és kormánypárti képviselők között heves szóváltás támadt, amelyben a miniszterelnök is résztvett és együtt kiabált a kiabálókkal. Az izgalom akkor ért a tetőpontjára, mikor Briand miniszterelnök heves gesztusok között stentori hangon így kiáltott:

— Hogy Franciaország határait invázió veszélyei ellen védelmezhessem, haladék nélkül törvénytelen eszközökhöz is folyamodom, ha az és folyamodom volna is, ha a törvényes eszközök nem lettek volna kielégítőek.

Ezzel a miniszterelnök a vasutas sztrájk letörésére célzott. Alig mondta ki a miniszterelnök fentebbi szavait, a szociálista képviselők feléje rohantak és a kormánypárti képviselők csak úgy tudták megvédelmezni, hogy körbe csoportosultak. Az egyik szociálista képviselő, Coly így kiáltott Briand felé:

— Meg fogom fojtani ezt a diktátort!

Az elnök le akarta csillapítani a fezdult kedélyeket, de ez nem sikerült neki. A láрма folyton erősödött úgy, hogy végre is az ülést be kellett zárni.

Ülés után a képviselők izgatottan tárgyalták az eseményeket és az volt a vélemény, hogy Briand szavait a jövő ülésen annak kijelentésével fogja enyíteni, hogy sohasem jutott eszébe diktátor szerepet játszani.

Nem lehetetlen, hogy az incidens következtében a kormány le fog mondani, de az valószínű, hogy az elnök újra Briandot fogja megbízni a kormányalakítással.

Az est folyamán Jaures kijelentette, hogy az ülés végén Briand diktatori szavai következtében 230 képviselő aláírását gyűjtötte össze, akik a holnapi ülésen a kormány ellen fognak szavazni.

Altiszti előléptetések a máj. aradi üzletvezetősége területén.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29.

Az aradi máj. üzletvezetőség területén november elsajén a következő altiszti és műszaki előléptetések történtek:

Előlépett a 2. fiz. csop. 2. fiz. fokozatból a 2. fiz. csop. 3. fiz. fokozatába: Bodor József, Molnár József főmozdonyvezetők, Várfalvi Antal II. o. mozd. felv. Bozsó János, Szőnyi Mihály, Hoffmann Vencel, Huszágh Lajos, Borszéki Ferenc, Salamon Dezső főmozdonyvezetők. **A 4. fiz. csoport 1. fiz. fokozatából a 4. fiz. csop. 2. fiz. fokozatába:** Kuruncsi Gergely, Szántó Károly, Pál Béla, Melancsek Pál, Jerolim István, Borbély Váradi Ferenc, Rózsa Géza, Hairer István Jenő, Kelecsán Márton Péter, Gulyás Frigyes, Vadkerti János, Csabai Mátyás, Sztregovai Kálmán Pál, Kapus Károly József, Nagy Ferenc, Sashegyi János Endre, Csengeri Kálmán, Lipcse Ákos mozdonyvezetők. **A 4. fiz. csop. 2. fiz. fokozatból a 4. fiz. csop. 3. fiz. fokozatába:** Molnár Albert, Nagy Kálmán, Gál Gyula mozdonyvezetők. **A 4. fiz. csop. 3. fiz. fokozatból a 4. fiz. csop. 4. fiz. fokozatába:** Sziklai Barnát, Kürt János, Korondi Gábor, Barta Antal mozdonyvezetők. **A 4. fiz. csop. 5. fiz. fokozatából a 4. fiz. csop. 6. fiz. fokozatába:** Böhmer Péter, Bartus András, Mayer János, Tarsos István, Bede Mihály, Kardos Jakab, Detz János, Pálmai Elek, Tozoni Ferenc, Nagy István, Valent Sándor, Ferrári Dávid, Maurer Miksa, Pápai Sándor, Filp Aladár, Teleky Gyula, Pécsi Vince, Aestroviczky Balázs, Szabó János V., Ziegler Károly, Szabó József, Magyar Vilmos, Andricza József, Marosi Ferenc József, Király Károly mozdonyvezetők. **A 6. fiz. csop. 2. fiz. fokozatából a 6. fiz. csop. 3. fiz. fokozatába:** Poós Pál, Vasvári János, Stéger Gusztáv, Rónai László főkalauzok. **A 7. fiz. csop. 1. fiz. fokozatából a 7. fiz. csop. 2. fiz. fokozatába:** Kornai Lajos, Jakab Keresztély, Fehér István, Török József, Farkas Máté, Rigó János, Bodor Zászló, Szilágyi József, Hajdu Ferenc, Balló Albert, Bogdán Flórián, Kiszely János, D. Kovács István, Szabó Imre, Szikszai Károly, Németh József, Szabó József, Török Nagy Mihály, Simon László, Orosz Dániel, Szigetvári Sándor, Gonda Adám, Griécs János, Simon János, Ferenczi István, Matuczina Mihály, Szabó István, Tóth Bolka György, Borzák Ferenc kalauzok. **A 7. fiz. csop. 2. fiz. fokozatából a 7. fiz. csop. 3. fiz. fokozatába:** Keresztes Jenő, Tunyogi Gyula kalauzok. **A 7. fiz. csop. 3. fiz. fokozatából a 7. fiz. csop. 4. fokozatába:** Barta József, Sisák István, Lajkó Károly, Inoze Sándor kalauzok. **A 7. fiz. csop. 5. fiz. fokozatából a 7. fiz. csop. 6. fiz. fokozatába:** Sármezey Mihály Ferenc, Balog András, Honfi Jenő, Petőfi István, Höhr Frigyes, Bokor István, Fábian József, Helmezi Gábor, Halmai Ferenc, Rauch Mátyás kalauzok. **A 8. fiz. csop. 2. fiz. fokozatából a 8. fiz. csop. 3. fiz. fokozatába:** Minkó János főkocsivizsgáló, Bakos Tivadár főtávirász, Makrai Nándor főkocsimester, Monzáth Gusztáv, Mile István, Görög Imre, Szabó Ferenc, Nagy Sándor, Littky József főraktárnokok, Hány József I. o. pályafelv., Friedwalszky Dezső I. o. irodakezelő, Erdélyi Mihály, Dezsőfi Vilmos I. o. pályafelv., Halatt Ferenc főraktárnok, Cseh Károly I. o. irodakezelő, Szombati Antal áll. előljáró, Korondi József főszertárnok, Blaskó Ferenc főtávirász, Molnár Lajos áll. előljáró, Maragos József I. o. táv. felvigyázó, Cziffra alias Szány Béla, Lovas Adolf főraktárnokok, Szalai István, Korányi Pál I. o. pályafelv., Jánosi Iván áll. előljáró, Réthy

Ferenc I. o. pályafelv., Nagy György áll. előljáró, Bajor Antal, Virág Károly, Halhegyi István, Székely Gyula, Szőlősi Ferenc, Koós Lajos, Márk Benjamin, Deés Lajos, Mártonfy Gyula, Császtvai István, Szepesy Béla, Kalotzkey József, Gibba István, Holecz Ferenc, Czagányi Kálmán, Szelezán Antal, Lázár János, Fábian István, Cseh Dániel, Szécsi Vilmos, Nyiri Antal, Haril Mátyás, Wolf Károly, Solymosi János, Rádai Kálmán, Báufi Zoltán, Kemény Ferenc, Biró László, Kovács Pál I. o. pályafelvigyázók, Krieglader Ödön áll. előljáró, Vajda Sándor I. o. pályafelvigyázó, Magyar Albert, Császtvai János pályafelvigyázók. **A 8. fiz. csop. 3. fiz. fokozatából a 8. fiz. csop. 4. fiz. fokozatába:** Gerő Zsigmond I. o. irodakezelő, Lakatos Zoltán áll. előljáró. **A 8. fiz. csop. 4. fiz. fokozatából a 8. fiz. csop. 5. fiz. fokozatába:** Müller Lipót I. o. irodakezelő. **A 9. fiz. csop. 1. fiz. fokozatából a 9. fiz. csop. 2. fiz. fokozatába:** Abaffy Albert, Niedermayer Bálint, Kiss Mátyás, Szepekowszky Árpád II. o. irodakezelők, Pásztor István szertárnok, Radó Sándor, Baosó János, Lászlóffy István, Hálík György II. o. irodakezelők, Weisz Herman, Beller János, Dodity György, Szücs János, Márki László, Földes Mihály, Vágó József, Urbán Mátyás, Csájkovits József, Dula József, Pulu-gor István, Richter János, Hollaki Béla áll. felvigyázók, Caba (Kaba) Aurél II. o. pályafelvigyázó, Rápolthy Andras, Varga Pál, Ja i Sándor áll. felvigyázó, Horváth Mihály II. o. táv. felvigyázó, Bachert Péter, Kómvics Ábel, Lepény Lajos áll. felvigyázók, Krafft Károly II. o. irodakezelő, Stirling Ferenc, Hupek Lajos, Hankó András II. o. pályafelvigyázó, ifj. Dorkó György II. o. táv. felvigyázó, Varga Antal, Gábor Sándor, Lazányi Ferenc, Juhász János, Diszta Vazul, Krausz Sándor, Body József, S. Nagy Sándor áll. felvigyázók. **A 9. fiz. csop. 2. fokozatából a 9. fiz. csop. 3. fiz. fokozatába:** Sztójka Aladár, Forgács Sándor, Bálint Árpád áll. felvigyázók, Bagi Balázs II. o. pályafelvigyázó, Dapsi Kálmán szertárnok, Duhos József, Nagy Sámuel, Frits Károly áll. felvigyázók, Kardos József raktárnok, Selagián György, Bácskor József, Berzeviczi István, Gálfi József áll. felvigyázók, Schindelberger Lajos szertárnok, Hajdu István II. o. pályafelvigyázó, Óce Ferenc áll. felvigyázó, Klnka János szertárnok. **A 9. fizetési csop. 3. fiz. fokozatából a 9. fiz. csop. 4. fiz. fokozatába:** Földvári József, Jánossy János, Molnár Sándor, Pálfi Domokos, Ungár Miksa, Pap Lajos, Csokán Péter, Székely Sándor áll. felvigyázók, Bede Ferenc kocsivizsgáló. **A 9. fiz. csop. 4. fiz. fokozatából a 9. fiz. csop. 5. fiz. fokozatába:** Erdődi Károly II. o. pályafelvigyázó, Kocsis István II. o. pályafelvigyázó, Petkó János II. o. semaphorfelvigyázó, Czelnai Lajos kocsimester, Sebő Géza áll. felvigyázó. **A 13. fiz. csoportból a 35. fiz. csoportig mintegy 80 alkalmazott lépett elő. Ezek főkezők, II. o. kezelők és pályafelők.**

TANÜGY.

(—) Uj tanárok az aradi főgimnáziumban. Az aradi királyi főgimnázium Burian János igazgató 10 évi működése alatt évről-évre fejlődött, amit a tanítóképzede kiköltözése és az idén felszaporodott tanulók száma igazol. A tanév elején különösen a gimnázium IV. osztályába iratkozott sok tanuló, úgy, hogy Burian igazgató mindent elkövetett a negyedik osztály párhuzamosítása érdekében. Fáradozásának megvolt az eredménye, mert tegnap értesítette a főigazgatóságot, hogy a párhuzamosítást a minisztérium engedélyezte. Nem kisebb érdeme Burian igazgatónak, hogy a párhuzamosítás folytán kreált két tanári állásra Bereczky Imre dr. és Neidenbach Emil tanárokat neveztetete ki.

(—) Magánvizsgálatok. Az aradi Kazinczy-utcai és Ferenc téri községi polgári fiúiskolában az idei karácsonyi magánvizsgálatok december hó 27-én és a következő napokon tartatnak meg. A magánvizsgálat engedélyezését kérő folyamodványok november hó 14-éig fogadhatnák el a Kazinczy utcai polgári fiúiskola igazgató-ságánál. Almási T. Pál igazgató.

(—) Megjutalmazott tanító. Princzinger Mihály ösztentannai rk. el. isk. ig. tanítónak az 1907. évi XXVII. t. c. 4 §-a alapján a népnevelés terén szerzett kiváló érdemei jutalmazásaképpen az 1910. évi október hó 1-től továbbított intézkedésig évi kettőszáz (200) K. fizetés természetével bíró személyi pótlékot engedélyezett a kultuszminiszter.

Aradi színészek szobrai.

(Látogatás Albert Andor műtermében.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29

A színészek kávéházi törzsasztalához mostanában a tagok délutánonként nagyon rendetlenül járnak. Ennek a jelentőségét persze csak az érti meg teljesen, aki Thália derék papjait ismeri. Mert a színész a próbáról sőt előadásról is hamarabb elkéssik, mint a kávéházi törzsasztaltól.

De meg is van az oka ezeknek az elkéséseknek. A színház környékén a napi pletykák mellett mostanában erről a témáról esik legtöbb szó. A színház egész sereg férfitagja ugyanis *portrét készített* magáról Albert Andor szobrászművésszel és a modell-ülés most a napi teendők egyik legfontosabb programja. Bár az is igaz, — Albert mester panaszoita el — hogy ebben se tanusítanak színészeink valami túlzott pontosságot. Aztán meg néha nincs köszönet a modell-ülésekben, mert aki mintáztatja magát, rendszeren egy-két kísérőt is visz a készülő szobor megtekintésére. Ilyenkor aztán jókedv, hancurozás, bőven van, de dolgozni — azt nem lehet. Sőt a műterem alatti lakó panaszkodik, hogy mindig várja, mikor szakad le a mennyezet.

Sokat hallottam már beszélni a készülő pompás szobrokrol, azért ma délután én is felkerestem Albert mestert Weitzer-utca 17. szám alatti új műtermében.

A mestert látogatásomkor éppen munkánál találtam. B-reji Sándornak kitűnően sikerült portré ötvényét ti-zlogatta. Egyedül dolgozgatott, de hogy nem a legnyugodtabb vérű társaság jár hozzá mostanában, azt a befejezésükhöz közel levő portrékon kívül az óriási rendetlenség mutatja.

A műterem sohase olyan, mint a polgári szalonok, az bizonyos. A külsőségekre itt nem sokat adnak. Művészi körökben egyedül László Fülöp-öl, a világhírű arcképfestőről mesélik, hogy százezer korona költséggel rendezte be műtermét, de az is újra került néhány hónap alatt. Hanem az Albert Andor műterme ma az átlagnál is jóval rendtelenebb volt.

Mindjárt a műteremnek elkeresztelt szoba ajtaja rettenetesen össze van firkálva krétával. Valamelyik színész ráírta a nevét s azóta minden színész látogató az ajtón szerepel névaláírásával, vagy egy-egy szellemességgel is. Van rajta vagy husz név. Még az se riasztotta el a firkálókat, hogy Albert az ajtó tetejére vastag betűkkel írta fel:

„Állattani jegyzetek.”

A szoba közepén egy láda tetején áll vagy tizenöt cserép örökzöld növény, ez a műterem kertje. Az egyik sarokban pedig egy láda előtt hatalmas rakás levél, levelező-lap és skicc hever gipszporral és festékekkel összekeverve. Várnay Jenő hányta szét az írásokat, ahogy mintául a muzsikusi leány-beli szerepéhez Haydn arcképét kereste.

— Ez a Várnay egészen összekeverte a szerelmesleveleimet — mondta Albert diszkrét hangszólással.

Nem szóltam rá semmit, bár nem tudom, mióta s okás szerelmes leveleket — céges borítékban küldeni.

De hát nem ez a fő, hanem a szobrok, amik itt készülnek. És mondhatom a színészek nem túloztak, mikor a készülő portrékat dicsérték. A Várnay feje például olyan kitűnően sikerült, hogy szinte megszólal. A pompás legkisebb részletekre is kiterjedő hasonlóság mellett benne van a kitűnő jellemző színes egész karaktere. Jól sikerült a Vass Jenő arcképe is, bár az még nincs kész. *Wlassák Vilma* szobra még egészen vázlatzerű de már is sok finom vonal tűnik ki rajta. Gyönyörű szobor lesz *Szendrey igazgatóné* a kis fiával.

Van a műteremben néhány kész szobor is. Ezek közül legszebbek a Tornaegyletnek készült *Vándordíj*, amely már gipszbe van öntve s ame-

lyet most kezd a mester márványba faragni. Gyönyörű mozgás van a *Becsület* című szoborban, ahol a földművesapa lerokadt leányát karjánál megragadva kapával rohan boszút állani. A szobrot a művész a most készülő portrékkal együtt kifogja állítani a képzőművészeti társulat karácsonyi tárlatán.

— Munkája, mester úgy látom, van elég — mondtam a művészeknek.

— Munka az csak volna, de pénzem az soha sincsen. S ha van se tart tovább egy napnál. Már én csak így vagyok vele. Egyszer volt két ezer koronám, amit egy művemért kaptam. Egy hét alatt aztán szépen el is fogyott. És tudja mit vettem belőle maradandó dolgot? Egyedül egy új hegedűvönőt. De annak segítségével legalább hegedűmben folytathattam a bánatomat.

A kitessékelt milliomos-férj.

— Révy Aurélia az ura ellen. — Nyilatkozik Chapman őrnagy. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 29.

Mai lapunkban irtunk arról, hogy Révy Aurélia európai hírű énekesnő és férje, a dúsgazdag Chapman angol őrnagy között kínos botrány tört ki.

Ma az esetnek újabb részletei vannak, amelyekről ez a tudósításunk szól:

Beszélgetés Chapman őrnaggyal.

Ma reggel hét órakor már felkelt a fejedelmi lakásából kiszorult és a *Brisztolba* kényszerített milliomos. Egy szállodat szolgát elküldött nejéhez ruháért, cipőért. Nyolc órakor távozott a szállodából, fia társaságában.

Egy hírlapíró a szálló előcsarnokában beszélgetett Chapmanna, aki következőképp nyilatkozott a családi viszállyról:

— Ügyemet én most az angol főkonzulnak, az én bizalmas barátomnak, *Erme Howard*nak kezeibe teszem le. Épen most készülök hozzá, hogy közbenjárását kérem. Azt hiszem, hogy csak hamar távol fogok állani ettől a csunya botránytól, amelybe akaratomon kívül kerültem.

— Feleségemet a színpadon ismertem meg, ott szerettem bele és akit még a történetek dacára is szeretek. Vele nem is került volna ennyire a dolog, ha tiszteletre méltó szülei, az apja és anyja, sőt a testvérei, akiknek utóvégre igazán nincs valami sok közöm, nem támasztanak velem szemben majdomon teljesíthetetlen igényeket. A meddig a lehetőség határain belül teljesíthetők voltak a kívánságaim én gavallérosan elegend tettem, kötelességemen túl is kívánságaiknak. Hangeulyozom, hogy én mindig gavallérosan ítéltam meg a helyzetet, de nevetéges túlzásokba nem vagyok hajlandó belépni. Ezt nem tehem a fiam miatt sem.

— Nem elég, hogy éjjel verlek ki a lakásomból, amelyet én rendeztem be és amelyet én fizetek, hanem még arra is vetemedtek, hogy essentiméni mivoltomat is kétségbe vonják. Kijelentem, hogy aki csak egy szóval is megteszi, azt én agyonbörtöszölem. A többit majd válókeresetemben.

Chapman őrnagy ma délelőtt megjelent *Howard* angol főkonzulnál, a ki nyomában fogadta és több órán át tárgyalt vele. A főkonzul rossz néven vette, hogy az őrnagy nem direktre hozzá fordult, hanem a rendőrségre vitte az ügyét.

Révy Aurélia nyilatkozatában

így mondja el részletesen a kínos ügyet:

— Mikor a váratlan állapot tünete látha-

tókká váltak természetem, a mostohafiam folyton ezt bangoztatta:

„Nekem nem kell testvér; a vagyon az enyém. Nehogy engem testvérral megajándékozzál! Sib, sib.” Én rohasem akartam a mostohánya szerepét játszani, épen ezért lehetőleg elkerültem minden összeütközést, bár nagyon bántottak a fiam kellemetlen, sőt kegyetlen kijelentései. De mégis jól bántam vele, csakis azért, hogy a „mostoha” vádja ne nehezedjék rám. Én mindig azt az utasítást adtam a cselédségemnek, hogy a mit George mond, az meglegyen!

— El kell mondanom, hogy Chapman, bár igen vagyonos ember, fősvény természetű. Ezt a tulajdonságát örökölte a fiam is, a ki még irigy is. Annnyira irigy, hogy például, ha bor maradt a poharakban, ki kellett üríteni, nehogy a cselédek megihassák. A férjem egy hét előtt jött vissza Londonból. Pár nap előtt aztán szobába hoztam ez én gyermekem anyagi jövőjét. Az őrnagy nem igen akart tárgyalni a dologról, mert nyilvánvalóan George befolyása alatt állott. Izgatott lett mindkettőnk hangja, ha es a téma szőnyegre került.

— Ha szeretnéd az ujszülöttet, — mondtam — akkor nem haboznál, de látom, hogy a te fiad határozott gyűlölettel viseltetik az én gyermekem iránt. Itt veszélyes helyzetben vagyok, elmegyek tehát gyermekemmel a szüleimhez.

Tegnapelőtt éjjel tényleg szüleim Ferenccs tere 2. szám alatti lakásában aludtam, tegnap reggel aztán visszamentem saját lakásomra, de a kis fiamat *Harryt*, magyarul *Auróli*t, anyám gondjaira bízam.

— Reggel szemrehányással fogadott Chapman.

— A gyerek jöjjön át! Ez az apa joga!

— Ez az anya joga! Félttem a gyermekem!

És erről folyt a vita egész nap. Estefelé már nagyban veszekedtünk. Én elhivatam magamhoz Budapesten időző fióremet, Révy Dezsőt, a ki a berlini drótnékölti táviratirodairodafőnöke, hogy segítségemre legyen és ott aludjon a lakásban, mert őszintén szóva, félttem. Férjem tiltakozott bátyám outmaradása ellen. Nagy kiabálások következtek és én ezt mondtam:

— Légy essentimén és menj szállodába!

De ő tiltakozott az ellen, hogy hotelbe menjen. A veszekedés végül nagyon elfajult. Ismételttem:

— Nem vagy essentimén, ha nem távozol. Én beteg vagyok, én nem mehetek.

Az őrnagy egy percere elhallgatott maga elé bámult, majd fenyegetően rá nézett és így szólt:

— Jól vagy, megyek; de majd megbánod!

Ő is, a fia is rendszeren főtözködtek és elmentek a főkaptányságra. Ez este tíz órakor történt. Fél óra múlva telefonáltak a főkaptányságról és pénzt kértek a férjem részére. A nagy zűrzavarban nem találtam a kulcsokat és a két szobaleányom tette össze minden pénzt, 28 koronát és ezt elküldöttem neki. Én őszintén megmondom, hogy miért lettem a feleség. A Covent Gardenban vendégszerepelem. Ott ismerkedett meg velem három év előtt Chapman. Én mint operanékesnő sok pénzt kerestem külföldön. Mikor az őrnagy megért, nagy összeget kötöttem ki magamnak, a mi azért járt nekem, mert le kellett mondnom művészi pályámról. Kaptam is egy nagy összeget, később még többször ugynevezett ajándékokat. És kaptam ígéreteket is, de ezeket — sajnos — nem váltotta be az őrnagy.

Egy csacsi levele.

— Szendrey Mihályhoz. —

Előszó! Az összes kávéházi vicgyárosoknak figyelmébe ajánlom, hogy ebből a versből kifolyólag a következő viccek kínálók: Ki ez a versíró számár? Vagy: Hát számarak ülnek a szerkesztőségben? Vagy: De számár ez a számár-vers! Sőt: A számár és a — zab összekerültek! Egyébként a téma: az aradi színpadon a Muzsikus leányban egy csacsi is fellép.

Direktor úr, fogadja hálám,
Mely sirig tartó, mely örök!
Most, hogy végül színpadra léptem,
Most már az égbe feltörök!
Mint szürke, elnyomott talantum
A sirt vártam, mely eltemet:
Épp jókor jött ön, óh direktor,
Hogy felfedezzen engemet.

Az ismeretlenség keresztjét
Hordoztam eddig hátamon,
S hiába vártam azt az embert,
Ki majdan a deszkákra von.
Csak úgy magamnak énekeltem,
Kivágtam a magas iát, —
És szereptudásban lefőztem
A színpad mindegyik fiát.

És most elértem azt, mi vágyam, —
Azaz, hogy mégsem értem el,
Mert vágyom, óh kedves direktor
Egy oly szerepre, mely emel.
Egy oly szerepre, mely betölti
Forró szubrettai hajlamom,
Egy oly szerepre, mely, ha megjő:
A lábam égbe rughatom.

Egy oly szerepre, melybe jobbra,
Sőt balra rugdalózhatok,
Hogy elnézzék, ha hébe-hóba
Egy-egy nagyobb gicszert adok.
Óh érzem: szubrettnek születtem,
S azért szegény szívem reped,
Ugy-e, hogy ad majd, óh direktor
Egy táncos, pompás szerepet!?

Mert hogyha nem: vérem szeszélyes,
És elszereződöm virslinek!
De hát, óh kedves, jó direktor
Minek is tenném ezt, minek?
Ha egymást szép szóval megértjük,
Akkor panaszra nincs okom, —
S a színügy-bizottság ülésén
Szerepem nem veszik zokon.

Ön kiad akkor egy jelentést,
(No persze, hogy előlegest), —
Hogy: Mélyen tisztelt Nagyközönség
Egy pompás új erő megest!
S a színügy-bizottság ülésén
Akad majd több úr, — ez, s amaz
Ki önnek, óh kedves direktor
Még köszönetet is szavaz!

És így mindketten jól jövünk ki:
A-kontót nem kérek soha,
És ön, ha szerepet kioszt majd,
Hát nem lesz vélem mostoha.
Énnékem tapsol majd a népség,
S a kasszának, — (mi földolog),
Én, mint kipróbált, agg időjós,
Pompás időket jósolok.

Csak egy dolog bánt. Homlokomra
Csak egy dolog borít borut:
Hogy sikerem elismerendő
Bogáncsból kapnék koszorút.

De, mert gázsimból meg nem élek,
Hát üsse kő! — majd lesz eszem, —
A kóristák sárgulni fognak:
Estéknként koszorút — eszem.

A másolat hitelétül:

—zab.

IRODALOM ES MUVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután mérsékelt helyárrakkal: Dróttostót, operetta. Este: A muzsikus leány, operetta. C) bérlet.

Hétfő: A muzsikus leány, operetta. A) bérlet.

Kedd: Délután Molnár és gyermeke, színmű. Este: A muzsikus leány, operetta. B) bérlet.

Szerda: A muzsikus leány, operetta. C) bérlet.

Csütörtök: Rozmaring néni, vígjáték. A) bérlet.

Péntek: Az orvosok, színmű. Bemutató előadás. B) bérlet.

Szombat: Az orvosok, színmű C) bérlet.

A színház körüli.

(Távozó tagok. — „Az én szerepem“.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 29.

Hetek óta nagy sugás, suttogás hallszik a színház körül. Nagy változások lesznek, — mondják a befentesek. Alig, hogy megkezdődött a szezon s a vége még isten tudja milyen messze van, máris sok szó esik arról, hogy a *jövő szeptemberben a társulat néhány kiváló tagja itt hagyja a várost.* A szóbeszéd nevéket is említi, elsősorban Zalay Margitot, aki pedig már szinte idén ott ehhez a városhoz, amelynek falai között a művésznő a sikereknek egész sorozatát aratta. S most távozóban van. Azt beszélték ugyanis, hogy Zalay Margit már elszereződött Füredi Bélához, a pécsi új direktorhoz. „Hogy a hír valódiságáról meggyőződünk — mondják a komoly félhivatalosak — a legilletékesebb személyhez“, magához a művésznőhöz fordultunk, aki azonban kijelentette:

— Ugyan ne pletykáljanak mindig. Egy szó se igaz.

— De igaz lesz.

— Az lehet, — mondta nevetve.

Az tény, hogy tárgyalásokat folytatok a pécsi direktorral s ha aztán meg is tudunk egyezni, hát bizony bucsut mondok Aradnak.

Ezzel szemben azonban mi kijelentjük, több mint bizonyos az, hogy Zalay Margit itt hagy bennünket. Mert nemcsak a pécsi direktorral folytató tárgyalásokat, hanem ezzel egyidejűleg a szegedivel is s így nagyon valószínűnek látszik, hogy a kettő közül valamelyikkel megegyezik.

Szóval Zalay Margit távozása még nem egészen befejezett, csak igen valószínű. *Heltai Jenő* azonban bizonyos. Még csak egy hónapja van Aradon ez az izig-vérig művészember, s már is teljesen belelopta magát a közönség szeretetébe. Igazán kár, hogy itt hagy bennünket. *Heltai Szegedre szerződött.* Heltainak még sejtelve sem volt arról, hogyan fogadja őt majd az aradi publikum, s ő már előre leszerződött Szegedre — augusztusban. Persze most már neki is kellemtelen ez az elhamarkodott lépése, de akkor erősen csábította őt az előnyösebb szerződés, a nagyobb gázsí, amit a szegedi direktor ígért neki, s leköttette magát.

— Ha lehetne, mondta Heltai — szívesen felbontanám a szegedi szerződést, de ez alig ha lesz lehetséges. Aztán felsóhajt:

— Hej, de boldog ember lennék, ha valahogy vissza lehetne csinálni ezt a kis ügyet.

Hogy teljes legyen a változás, az aradi társulat egyik legértékesebb tagja, a vidék legkiválóbb operacsekszője, *Wlassák Vilma* is tá-

vozni készül. Hír szerint az Operabázhoz megy. Komoly hír szól arról, hogy *Beregi Sándort*, ezt a talentumos fiatal színészt is elviszi Füredi pécsi direktor — főrendezőnek. A pécsi igazgató *Csányi Mátyást* is csalogatja, de ő annyira belemuzsikálta magát az aradi közönség szívébe, hogy nehéz lesz a szakítás.

Megvan a szezon első igazi nagy sikere, az első sláger. A muzsikus lány diadalmasan vonult be Aradra is s meghozta az első forró, tapsokban gazdag, intim premier-estét. *Jarnó* bájos operettje sikert, őszinte nagy sikert hozott a szereplőknek is. Boldog volt mindenki ott a színpadon, karmestertől a kordinahuzóig.

E sok örvendező ember között azonban talán a legvigább egy aradi kis leány volt, akit eddig még nem bódított el soha a felugró taps mámor. Neki ugyanis ez az este az első sikert hozta. *Sütő Manó* ez a színész, aki csak most került ki a színiiskolából s a tegnapi szerepében állotta ki a tűzpróbát — sikerrel.

Sütő Manó első sikeréről, szerepéről következőket mondotta ma:

— Először nem nekem osztották ki a Kis herceg szerepét. Én az első szerepkiosztáskor *Brigittát* kaptam. Kedvvel, ambícióval készültem erre a szerepre is, hiszen első nagyobb szerepem volt, de éreztem, hogy ez nem az én egyéniségemhez van szabva. Szinte megkönnyebülve lélegzettem fel, amikor közbejött változások miatt új szereposztás következett s én akkor a Kis herceg szerepét kaptam. Amikor ezt a szerepet kiosztották nekem, megéreztem, hogy most dől el a sorsom, vagy jó leszek ebben, vagy pedig talán be kell majd látnom, hogy nem nekem teremtődtek a színpad deszkái. Éppen ezért teljes szívvel átadtam magam a szerepnek. Mondhatom, hogy nagyon „drukkoltam“, hiszen nagy dologról, talán, talán egy életéről volt szó. Amikor aztán felhúzták a függőnyt s én ott álltam a közönség előtt, pár pillanatig még elszorult a szívem s akkor azt mondtam magamban: Történjen, aminek történnie kell. Egy szempillantás alatt körülnéztem s láttam, hogy érdeklődéssel, várakozással tekintettek föl rám, azt gondoltam, azt reméltem, hogy el fogják nézni a hibámat, azt, hogy kezdő vagyok. Amikor aztán az első dalt elénekeltem s felhangzott utána a taps, megkönnyebültem lélekzettem föl: a közönség szeretettel fogadott. És most boldog vagyok, boldog, mert hiszen az első csatát megnyertem...

Dióssy Nusi, A muzsikus leány főszereplője is nagy szeretettel beszélt a „tehenes Rézi“-ről:

— Amikor kiosztották nekem a szerepet s én azt elolvastam, azonnal megkapott a tehenes Rézi bájosan szentimentális, naiv históriája. Szeretettel készültem rá s ez a szeretetem a próbák alatt még inkább fokozódott, amikor láttam, hogy ebből a szerepből mennyi mindent lehet kihozni. Mondhatom egyike lett legkedvesebb szerepeimnek, különösen most, hogy sikert arattam vele.

* Színeszverbuválás a vidéken. Szegedről írják: A muzsikus lány mai bemutatóját végignézte *Márkus Dezső*, a Magyar Királyi Operaház kiváló karmestere is. Egy másodemeleti páholyban huzódott meg szerényen Budapest leendő dalos-színházának igazgatója. Minden nagyobb vidéki társulatot meglátogat s a megfelelő tagot, ha régi szerződése nem köti, azonnal leszerződötteti. Országos körútjában legelőször Szegedet kereste föl *Márkus*. A délután folyamán meghallgatta a jelentkezőket, akiket előre értesített jöveteléről. Egyelőre csak a férfi-kórust s a zenekart szervezi. *König Péter*, a városi zenede érdemes igazgatója, följánlotta *Márkusnak* a jelentkezők meghallgatására egyik tantermet. A szegedi színtársulatnak sok kardalosa énekel ma próbát *Márkusnak*, aki a jelentkezők közül négyet föl is vett már. Ellenben

a színházon kívül álló jelentkezők közül egy sem volt megfelelő. Érdekesen nyilatkozott Márkus jövőd terveiről a Délmagyarország munkatársa előtt, aki őt fölkereste.

— Tanulmányuton vagyok — mondta.

— Egyelőre csak a kórust s a zenekart szervezem, ezért korsink tartom másról, mint erről nyilatkozni. Csak a jövő év novemberében, a *Quo vadis?*-nak az előadásával nyitom meg a Népopertát s az elsőrendű tagok szerződésével csak később foglalkozom. *Bejáróm az összes vidéki társulatokat*, meghallgatom mindenkit s csak aztán határozom el magam a tagok szerződésére. Nem akarom, hogy valaki is szemrehányást tehesen azért, mert őt nem hallgattam meg.

— Színész körökben — mondotta az újságíró — mint befejezett tényt emlegetik, hogy igazgató ur *Felbő Rózsit és Nyárayt*, a szegedi közönség kedvencét, szerződteni fogja.

— Erről igazán nem nyilatkozhatom. Ismétlem, kcsai még minden kombináció, mert előbb minden vidéki színészt és színésznőt meghallgatom. Azt az egyet azonban megmondhatom s ezzel talán a vidéki színigazgatókat is megnyugtathatom, hogy *első sorban a kezdő színészeket óhajtom szerződteni*. A fiatalokban keresem a jó anyagot, úgy a kóristáknál, mint a színészeknél.

A Népopera repertoárjáról nem igen nyilatkozott Márkus. Játéznai fognak — mondotta — operát, operettet egyaránt. Szóhoz tuttat természetesen minden kiváló külföldi szerzőt, de nagy örömmel fogadja a magyar termékeket. Márkus holnap már a temesvári színtársulatot látogatja meg, a jövő héten pedig Nagyváradot, Kolozsvárt és a többi nagyobb vidéki városokat.

* **Goldmark-ünnep a Kölcsey egyesületben.** A Kölcsey egyesület a tavasszal elhatározta, hogy részt vesz Goldmark Károly ünneplésében, születése 80-ik évfordulóján. Mikor Keszthelyen országos ünnep volt, a Kölcsey-egyesület is a tisztelgők között volt. Azonfelül úgy szót a választmány intézkedése, hogy az őszi megnyitó felolvasás az agg zeneszerző zsenijének méltatására szolgáljon. *November 10-én* lesz ez a felolvasás, amikor két előadó az előszó erejével fogja méltatni az embert és a költőt, többen pedig a zene hangjaival. A színtársulat egy tagja a *Házi tücsök* opera egy áriáját fogja elsadni. A színtársulat is novemberben fogja megünnepelni Goldmark 80-ik születésnapját a *Házi tücsök* előadásával. A Kölcsey-egyesület november 10-iki felolvasására a tagok igazolványait minden könyvtári órában délután 4-5-ig kiválthatják. Az újonnan belépő tagok is kapnak ilyen igazolványt, mely az összes téli felolvasásokra érvényes.

* **Országos fényképkiallítás Aradon.** Az aradi Fotó klub választmánya tegnapi ülésén elhatározta, hogy a jövő év elején országos fényképkiallítást rendez Aradon. A választmány kimondotta, hogy csakis művészi képeket enged kiállítani s ezzel előre biztosítják a kiállítás színvonalát.

* **Az orvosok premijéje.** Bernard Shaw szenzációs színműve, amelynek címe *Az orvosok*, pánthenon kerül színpadra először. A drámai személyzet nagy ambícióval készül a világhírű angol író színművére.

* **Az aradi Filharmonia Egyesület** tegnap zárta le 1910-1911-i. hangversenyberletére az aláírásokat. A bérjók száma tavalyhoz képest mintegy 40 százalékkal emelkedett. Utolsó közlés óta a következők bérleltek: Fodor Gyula, Otenberg Tivadar, Pargy János, Fábán Lajos, Frick József, Tabakovics Emil, Bréda Viktor gróf, Herbstein Mór, Urbán Péter, Pollák Vilmos, Frank Leó, Wannay Jánosné és Kaleski Vilma. Mától fogva megkezdődik a november 13-i első hangverseny jegyárúsítása Scherhag H. és fia női kézimunkakereskedésében (Andrássy-tér Hermann-palota.) Az 5 kor. helyek bérletben mind elkelték, most már csak 6, 4 és 3 kor. ülőhelyek és 2 kor. állóhelyek kaphatók. Az első hangverseny műsora Zellner Sándor

karmester vezérlete alatt a 83. gyalogezred fuvósaival kiegészített egyleti zenekar rendezésében és Longhi Zseni, az aradi Nemzeti Színház tagjának hárfaközreműködésével a következő: *Erkel Ünnepi nyitány* (az elhunyt mester születésének 100. évfordulójára) *Schubert VI. szimfónia C dur.* *Hartmann Bölcsődal* (hárfával). *Kühn Esti pihenés* (hárfával). *Swendsen* Norvég rapszódia és *Grossmann Csárdás* a „Vajda szelleme” e. operából.

* **A páratlan siker, amely az Uránia színház Lisszaboni forradalom című izgalmas természetutái felvételét minden egyes előadás után kísérte, arra indította a színház igazgatóját, hogy a képet a mai új műsorra is felvegye.** Az új műsor többi száma se marad azonban háttérben e szenzációs felvétel mellett. A halhatatlanság felé című színes mozgókép például a mozgófényképezés legújabb vívmányát tárja elénk gyönyörű felvételben, míg a Comoi tó című az ó-asz alföldi tündéri szépségű táját varázsoja szemünk elé. Ezzel együtt több érdekes dráma és humoros kép is szerepel az új műsoron. 241

* **Magyar lányok.** Van a magyar leányvilágnak egy kedves szava, okos, eleven barátja, aki bájos történeteket tud mesélni, szórakoztatva szinte észrevétlenül bevezeti a háztartás ezer és ezer rejtelmébe, aki felvidítja őket a hosszú őszi és téli délutánokon és ez az okos kis társuk a „Magyar Lányok”, Tutsek Anna pompás leányújságja. A magyar anyák számára örök s gond, hogy minő olvasmányt adjanak leányaik kezébe, mert jól tudják, hogy vannak könyvek, amelyek fölöttebb károsak az érzékeny és fogékony leánylélekre. A „Magyar Lányok” ebben a tekintetben is hézagpótló. Minden szerző lányoknak írják és bár cikkei felvilágosodottak, elbeszélései, versei, regényei modernnek, mégis minden anyá, még a legrigorózusabb is, nyugodtan adhatja leánya kezébe. A „Magyar Lányok” szórakoztat és szórakoztatva tanít. Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Mutatványszámot kérésre ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrássy-ut 10. szám.

MEGBUKIK

az osztrák miniszterelnök.

— Khuen Bécsbe készül. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 29.

Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnök a legrövidebb idő alatt, az eddigi terv szerint már holnap Bécsbe utazik és konferálni fog Bienert báró osztrák miniszterelnökkel. Ezen a tárgyaláson Khuen gróf véglegesen tisztáznia fogja azt a kérdést, hogy hozzájárul-e az osztrák kormány a készfizetésekhez vagy nem. Ha Bienert nyilatkozata tagadó lesz, Khuen miniszterelnök esetleg újból minisztortanácsot hív össze, vagy haladék nélkül audienciára megy a királyhoz, hogy a kérdést uralkodói döntés elé terjessze. *A magyar álláspont szerint öfelségének rá kell szoritania az osztrákokat, hogy a készfizetések kérdésében engedjenek*, mert a készfizetések felvételét a király a trónbeszédében is megígérte. Az osztrákok abban reménykednek, hogy a király további tárgyalásra fogja utasítani Khuent és akkor tovább üzhetik praktikáikat. De akár-hogy lesz is, *Khuen be fogja jelenteni, hogy a magyar kormány nem maradhat meg helyén, ha álláspontját nem tudja érvényre juttatni.* Eppen azért munkapárti körökben valószínűtlennek tartják, hogy a harsó Héderváry kormány bukását idéznék elő, hanem *Bienert báró valószínű, sőt Bilinszky biztos bukásával fog végződni.*

Budapestről jelentik: **Khuen-Héderváry miniszterelnök** holnapi kihallgatása, mint illetékes helyről közlik, informatív jellegű lesz. Ez alkalommal döntő természetű elhatározás semmi tekintetben nem várható.

A grófné brilliáns tüje.

(Fővárosi levél.)

Nem mindennapi jelenet volt tegnap éjjel a budapesti főkapitányságon. Elmúlt már két óra is, az ügyeletesek közül a kapitány és a helyettese már nyugalomra tért, a mikor a néma éjszakából hirtelen fölbukkan egy töffögő automobil s néhány másodperc múlva megáll a főkapitányság Zrinyi-utcai kapuja előtt. A kapuban álló rendőr gyorsan eligazítja a kiszállott urat, a ki csakhamar benn áll az ügyeletes tisztviselő előtt.

— Kérem, én N. gróf vagyok, a feleségemtől *elloptak egy nyolcvankétezer korona értékű brilliáns tüt*, a tolvaj megvan, csak ki kellene motozni, erre kérem az urak támogatását.

A gróf ur meglehetősen nagy hangon mondotta el panaszát, úgy hogy fölébredt rá a vezető kapitány és most már illetékes fórum előtt folyik a kihallgatás.

— Hát ki az, a kit Méltóságod gyanúsít, kérdi az ügyeletes vezető, Sándor László dr. kapitány.

— Nem gyanúsítok kérem, feleli idegesen a panaszos, tudom biztosan, egy cselédem lopta el.

— Volna kegyes nekünk elmondani a dolgot részleteit.

— Hát kérem, az úgy volt, hogy a feleségemmel egy ismerős családtól voltunk vacsorán. Onnan éjfelután elmentünk. A feleségem határozottan emlékszik, hogy a mikor beszálltunk az autóbába, a tü még megvolt. Fölmegyünk a lakásunkba, a komorna segít az átöltözésnél és pár perc múlva elünt az ékszer. Átkutatunk mindent, lakást, autót és végre vállatára fogtuk a leányt, a ki mindössze két hét óta szolgál nálunk Rendkívül gyanusan viselkedik. Sem megmozni nem engedi magát, sem a szekrényét nem akarja átvizsgáltatni. Határozottan kijelentette, hogy ha kikutatják, leugrik az emeletről. És a mi a dolgot még gyanusabbá teszi, az, hogy a leány esküdjzik, hogy az ékszer nem volt a feleségemen már akkor sem, a mikor az átöltözést megkezdtek.

— Gyanusnak gyanus a leány viselkedése, veszi át most a szót az éleslátásáról híres kapitány, aki eddig hallgatott; de mondja el nekünk gróf ur, arról tudja a grófné biztosan, hogy megvolt az ékszer, a mikor az autóbába szállt.

— Kérem, én is emlékszem rá, hiszen a mikor beszállt, még én segítettem az ülésbe s akkor a kabátom ujjával megakadtam a tüben. Éreztem.

— És aztán? — lesi a szót a kapitány.

— Aztán megint becsukta a feleségem a csattot és még meg is igazította a tü, mert meg is görbült.

Pontosan átvizsgálták méltóságok a lakást, a lépcsőházat és az autót?

— Hogyne, hiszen azonnal kerestük és mikor már más lehetőség nem maradt hátra, csak akkor terelődött a gyanu a leányra a kiról, ezt még elfelejtettem elmondani, egyik leghüségesebb cselédem állítja, hogy éjszakánként órákig ébren van és ki-bejár a folyosókon.

E jelenet után egy félóra múlva már kihallgatták a leányt és átvizsgálták a holmiját. A házkutatásnál és megmozgatásnál talált tárgyak egészen negatív eredményt adtak. A tü nem volt sehoh, de nem találtak a detektívek semmi olyast, a mi megokolná tette volna a leány kétségbeesett tiltakozását a házkutatással szemben. Mégis csak történhetett valami. Vallomásában állhatatosan megmaradt a mellett, hogy a tü már akkor sem látta, a mikor a grófnét vetkőztetni kezdte. Egyebet nem tud. Vallatása jó félóráig tartott.

— Nincs pozitívum, — e szavakkal lépett ki a kapitány a kihallgatási szobából — de mielőtt a leányt őrizetbe venném, volna meg egy kérdésem méltóságodhoz.

— Tessék, felelte a gróf elkodvetlenül azon, hogy a kapitány még mindig nem akarja belátni, hogy csak a leány lophatta el a drága ékszert.

— A méltóságos asszony, a mikor újra becsattolta a tü és helyreigazította az elgörbültést, már fűnn ült az autón?

— Nem emlékezem erre már világosan, de

nem tartom fontosnak, azt hiszem, éppen a lépcsőre hágtott.

A kapitány, ugy tetszik, nyomon van.

— A lépcsőre hágtott?! kérde emelkedettebb hangon és diadalmas arkifejezéssel a kapitány. Hány óraker történt ez?

— Félkettőkor éjfélt után.

— Hol?

— A Nagy János-utcában.

— Itt van a gróf ur autója?

— Itt áll a kapu előtt.

— Akkor kérem, menjünk oda a ház elé.

A Nagy János-utca szerencsére nappal se nagyon forgalmas, éjjel még kevésbé az. Bizony jó nyomon járt Sándor kapitány. Az utca sárában két darabban megtalálta a klenódiumot.

— Kolosszális, mondotta a gróf, és én majdnem becsukattam azt a leányt.

— Nem lehetett volna, méltóságos uram, feleli a kapitány.

— Miért?

— Mert a leány nekem megmutatta, mit féltett a holmijában.

— Ugy n mondja meg, hogy mit, — kíváncsiskodott most már a gróf.

— Az egy nagyon ártatlan teremtés, igaz, tiszta érzéssel szeret egy férfit, már két év óta ír hozzá szerelmes leveleket, de még egyet sem küldött el! Attól fél, hogy megtudják, kit szeret.

ORGIÁK

a győri orsolyaszüzek zárdájában.

— Felfüggesztett fejedelemasszony. — Az igazgatót Rómába küldték. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Győr, október 29.

Az olaszországi hirhadt fekete misékhez hasonló botrány derült ki a napokban Győrött. Egy hitoktató leplezte le a kínos szenzációt, mert nem tűrhette, nem nézhette tovább, hogy a győri orsolyaszüzek zárdájában az ártatlan fiatal leánynövendékek ellen büntetlenül kövessenek el merényletet éppen azok, akiknek nevelésére bízták a hiszékeny szülők a kicsi leánykákat. Sajnálattal kell konstatálni, hogy az utóbbi években a szent zárdákban mind sűrűbben fordulnak elő olyan elszomorító, tiltott cselekedetek, amelyeket még a szabadabb polgári életben is súlyos bűnöknek tekintenek.

A zárdák rejtelmes világában, ahol pedig szigorubb az erkölcsi mérték, gyakran elsimitják azokat a paráznságokat, amelyekért pedig a világi életben a büntető törvény szigorú paragrafusait alkalmazzák.

A legujabb botrányról ezt telefonálja győri tudósítónk:

A sötét ház.

Győrött az Apáca-utcában nagy mogorva, két emeletes épület emelkedik, melynek sűrű, kis ablakai három u. óra néznek. A tömör falak egyhangú komorságát itt-ott tarkítja csak a lehullott vakolat. Nagy vaspántos fekete kapu felett a magyar címer, felette egyszerű fekete betűkkel a felírás: „Szent Orsolya-rendi iskola”. Ha végig haladunk a boltíves kapu alján, második ajtóra bukkanunk, melyet állandóan zárva tartanak. A kopogtatásra nesztelen léptekkel nyit ajtót az apáca, aki folytonosan a bezárt ajtó mögött őrködik. A rozsdás lakat kulcsa színtegre kötve függ a nyakán. Hogy el ne unja a nyirkos folyosón való hosszú tartózkodást, az apáca egy majommal játszadozik, melyet pórászon tart.

— Nits igazgató urat keresem.

— Elutazott hosszabb külföldi utra, nem tudjuk, hogy jelenleg hol van, — hangzik a felelet.

Senki sem sejtette eddig, hogy e mögött a felelet mögött nagy titok lappang.

Az orsolya szüzek győri zárdája nagy látogatottságnak örvendő leányiskolát tart fenn. Közel két-záz 12—16 esztendő s leány lakik az internátusban és mintegy két-háromszáz bejáró növendéke van ezenkívül az iskolának. Ennek az intézetnek most óriási botránya van. Az egész világon hirhadté vált olaszországi zárdorgiák ismétlődtek meg a szent orsolyarendi iskola falai között és ha arányaiban nem is éri el az olaszországi „fekete misék” tobzódásait, részletei ép oly borzalmasak és titokzatosak.

Esztendőig tartott, míg a szerencsés véletlen fényt derített azokra a borzalmakra, melyek a fehérre meszelt falak között lejátszódtak és valósággal bámulatba ejti az embert az a szigorú titoktartás, amely mindezekig megakadályozta azt, hogy a tünös üzemek legkisebb részlete is kiszivárogyjék.

Nits igazgató üzemel.

Néhány éve annak, hogy Széchenyi Miklós gróf győri püspök új rendszert honosított meg a zárdaiskola vezetőségében. Az iskola élén addig a zárdafőnöknő állott, akit a püspök felmentett állásától és az igazgatói teendővel kegyencét, Nits Árpádot bízta meg. A püspöknek ez az intézkedése az egyházmegye, de különösen a győri papság körében élénk visszatetszést szült. A papság Nits irányában kezdettől fogva ellenszenvvel viseltetett és ezt nem is titkolták, de mindaddig, míg konkrét vádakkal fel nem léphetettek ellene, nem árthattak neki, mert Nits teljesen behizelgette magát a püspök kegyébe és az egyházfő minden támadással szemben védelmébe vette és pártfogolta.

Csakhamar tudomására jutott azonban a papságnak, hogy Nits igazgató állásával és a vezetése alatt álló iskola növendékeinek védtelen helyzetével visszaél. Kőszá hírek keringtek arról, hogy az igazgató Mahler Alojzia, fejedelemasszony tudtával és beleszerezésével éjszaka idején bejár az internátusban lakó leányok szobájába és reggelig ott marad.

De még borzalmasabb részletek is kiszivárogtak a zárdá feltűnt titkaiból.

Egy vásári vasárnap éjszakáján kétfogatu kocsi állott meg a vaspántos kapu előtt. Kis vártatva esikorogva nyílt a zár és Nits igazgató hagyta el sietve az épületet négy leánynövendék társaságában. Felültek a várakozó kocsira és a püspöki palotába hajtottak. Ott már hangos társaság várt rájuk. Régen fenn járt már a nap az égen, mikor a püspöki palota kapusa kibocsátotta a leányokat. A fekete mise részleteiről azonban máig sem tudni semmi bizonyosat, mert a püspöki palota személyzete semmit sem árul el a történetekből. Hallgatni tudnak ezek az emberek, mint a sir; de nem is csoda, mert mindenki tudja Győrött, hogy egy elejtett szó állásukba kerülne.

A leleplezés.

Ha egy bátor, elszánt férfi kezébe nem jutnak a titok szálai, még évekig üzhették volna a bűnös üzemeket Nits Árpád és Mahler Alojzia. Az a kérlelhetetlen szigor és fegyelem, amely a zárdában és a püspöki palotában uralkodik megátolta volna, hogy a fekete misék véget érjenek.

Hiába volt a papság minden igyekezete, az ellenőrizhetetlen mesék képsében jelentkező hírek, melyekről suttogni is alig merészeltek, nem jutottak a püspök füléig.

Végre még eddig ki nem derített módon tudomást szerzett az orsolya szüzek zárdájának titkáról egy fiatal győri hitoktató: Denk Ruzsó. Fáradhatatlan buzgalommal utána járt

a mind határozottabb formában jelentkező hi-reszteléseknek és midőn kétségtelen bizonyágot szerzett a vádak valóságáról, egyenesen a püspökhöz ment és határozott feljelentés keretében szenzációs leleplezéseket tett az orsolyaszüzek zárdájának orgiájáról.

Denk Ruzsó feljelentésére Széchenyi gróf püspök azonnal a legszigorubb vizsgálatot rendelte, el, melynek vezetésével Pater Ruszits lazánista apátot bízta meg. Pater Ruszits szigorú titoktartással fogott munkájához és csakhamar annyi terhelő adatot gyűjtött össze, hogy a botrányos ügy szereplőinek bűncsége kétségtelenné vált. A fejedelemasszonyt, Mahler Alojziát azonnal elmozdították állásából és még ma is folyik ellene a fegyelmi vizsgálat.

De világo sságot vetett a nagy apparatussal megindult vizsgálat Nits igazgató üzemére is. A kisleányokat sorra kiballgatták és vallomásuk beigazolta az összes vádat. A szerencsétlen áldozatok felszabadulva a lelkükre nehezedező győtrő titoktartástól, a legnagyobb részletességgel beszélték el azokat az orgiákat, melyeket megrontójuk, az ódon zárdá homályos celláiban és a püspöki palota boltíves termeiben rendezett.

Pater Ruszit a vizsgálat eredményéről haladéktalanul jelentést tett Széchenyi gróf püspöknek. A püspök belátva azt, hogy a történetek után kegyence egy pillanatig sem maradhat a helyén, őt állásától felfüggesztette és addig is, míg ügye eldőlt, Rómába küldte tanulmányutra, hogy minden feltűnést elkerüljön.

A püspök az egyházmegye papságával legutóbbi körrendeletében közölte, hogy Nits hosszabb szabadságot kapott a Rómában nagyobb tanulmányutat (!) tesz.

Az erkölcsös pap.

Győrött rendkívül erős kortaktus van színház és közönség között. A Kisfaludy színház az ország egyik legrégibb színháza, melynek nagy történelmi tradíciói vannak. A győri közönség már évtizedekkel ezelőtt bőkezű pártolója volt színésznek, színháznak és a Dunántul fővárosában, a színész mindig szívesen látott tagja volt a társadalomnak. A győri tanítóképző ifjúsága a középiskolák tanulói állandóan a színház körül éltek és forró esték emléke fűződik egy-egy színészi nagyság győri szerepléséhez.

Ilyen tradíciók mellett érthető, hogy noha a győri püspöké a tanítóképző intézet, az ő pénzén épült és ő tartja el annak tanuló ifjúságát, éppen olyan szorgalmas színházlátogató volt, mint a többi sok száz diák.

Egész addig az ideig, míg Nits Antal püspöki ceremonárius nem lett a preparandia igazgatója. Megtiltotta, hogy a tanítójelöltek színházba járjanak.

A szigorú parancsot Kállay Jolán győri szereplésének idején minden alkalommal, mikor Kállay fellépett az ifjúság megtörte. Győrött Kállay-láz volt. Rajongtak az akkor fiatalága virágában állott kiváló szubrettért. A primadonna a színházon kívül is szívesen látta, ha az ifjúság hódol neki és valóságos testőresapattal vonult végig esténként a korzón.

A tanítójelöltek közül többen Kállay zsúrjaira is eljártak. Ezt besúgták Nits igazgatónak, aki nyomban felment a primadonna lakására. Kikergette az ifjakat, a színésznőt pedig úgy összeszedte a, amiért az ifjúságot „rossz utra esábitja” hogy becsületsértési par lett a vége.

A bíróság Nitsöt ötven korona pénzbírságra ítélte.

AZ ARADI KOZLONY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatalos hirdetés osztály — 151

HIREK.

Befejezték a vizsgálatot

Erődy főispán ellen.

— A harcias Kemény báró. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 29.

Betegh Miklós Torda-aranyos vármegye főispánja, akit a belügyminiszter most Marostordába rendelt ki, ma befejezte a vizsgálatot Erődy Sándor marostordai főispán ellen. A vizsgálat 3 napig tartott. Mielőtt ma Betegh Budapestre utazott volna, ezt a kijelentést tette egy újságíróknak:

— Ugyan kérem, csefolja meg azt a kalandos hírt, mintha én Erődy főispán ellen fegyelmi vizsgálatot folytattam volna. Ez abszurdum, olyan bizalmi állásban, amelyet egy főispán betölt. Erődy maga kérte a vizsgálatot ama vádakra vonatkozólag melyeket az ellenzék vele szemben emelt. Ezt három államtitkár reám bízta s most befejeztem ezt a vizsgálatot. A vizsgálat jegyzőkönyveit most felviszem a belügyminiszteriumba, ahol ki mondják az ügyben az utolsó szót.

Teleki Samu grófot és Kemény Kálmán bárót ma hallgatta ki Betegh főispán. Ezek az ellenzék vádjait az utolsó szög megcsofótták. Kemény Kálmán ezt mondta egy hírlapíróknak:

— Hazugságok az Erődy ellen emelt vádak. Én az emlékeztető közgyűlésen jelen voltam, amikor Erődy állítólag kitépte Balla Aladár vármegyei főjegyző kezéből a jegyzőkönyvet. Ellenkezésképp, Balla kapta ki a főispán kezéből a jegyzőkönyvet és darabokra tépte. Én, aki Balla mellett állottam s amikor ezt láttam, felemeltem karomat, hogy leujtsák a főjegyzőre. Ha én valakire leeresztem a karomat, az föl nem kel többet. Erődy azonban közbelépett és sikerült megakadályozni, hogy Ballát leüsse. Én megvagyok róla győződve, hogy a vizsgálat teljesen rehabilitálta Erődy főispánt.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 30-án az időjárás: Enyhébb, semmi vagy kevés csapadék.

— A kalocsai érsek végrendelete. Kalocsáról jelentik: Ma bontották fel Városv Gyula, az elhunyt kalocsai érsek végrendeletét. Az érsek 225 000 koronát hagyományozott a kalocsai apácáknak, a többit pedig testvérei és azok gyermekei között egyenlő arányban osztotta fel. Miután az érsek végrendeletkezési jogát nem váltotta meg, így csak vagyonának egyharmada felett rendelkezhetett. — Városv Gyula temetése november 3-án délelőtt lesz; a székesegyházi kriptában helyezik örök nyugalomra. A holttestet ma este bebalzsamozták. Eddig még nem bizonyos, hogy ki fogja a temetési szertartást végezni.

— Vandervelede Budapesten. Budapestről jelentik: Vandervelede a belga szociálisták vezére ma megérkezett Budapestre és este a Társadalomtudományi Társaságban nagy és előkelő közönség előtt, a belga nemzetiségek, címen felolvasást tartott.

— Merénylet Vilmos császár ellen. Brüsszelből jelentik: A belga sajtó csodálkozva említi, hogy a német császár távozása alkalmával milyen rendkívül nagy rendőri és katonai intézkedéseket tettek. A rendkívüli intézkedések azért történtek, mert a császár elutazása előtt levél érkezett a királyi palotába, amelyben az anarchisták bejelentették, hogy bombát fognak vetni a császár kocsija elé. A merénylet a rendőrség ébersége miatt megfiúult.

— A horvát választások végső eredménye. Zágrábról jelentik: A horvát tartománygyűlési képviselőválasztások végső eredménye a következő: Megválasztott 29 horvát-szerb koalíciós köztük, hat kormánypárti, 17 pártönkivüli, akik mint bankpártiak választottak meg; 13 keresztényszocialista, 7 Starcevic-párti, 1 pártönkivüli ellenzéki, 5 parasztpárti, 1 szerb radikális. Megválasztottak tehát eddig 73 képviselőt, míg 15 kerületben pótválasztás lesz. Ehhez jönnek még a virilitások, akik mindnyájan a kormánypárthoz tartoznak.

— Az Aradi Polgári Takarékpénztár ma, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja rendkívüli közgyűlését intézeti helyiségében a részvénytőke felemelése és új igazgatók választása tárgyában. Érteülésünk szerint az új igazgatói állásokra Schill József vármegyei főjegyzőt, Grosz József lippai földbirtokost és Nesnera Aladárt fogják megválasztani.

— Hitbizomány — zár alatt. Szombathelyről jelentik: Szápáry Pál, sorokujfalui hitbizományára zárgondnokot küldött ki a bíróság a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kérelmére. A zárgondnok: Ghillányi Mihály dr. már elfoglalta helyét a soroki kastélyban.

— Emlékezés. Halottak napján mindannyian megemlékezünk elhunyt szeretteinkről. Az emlékezés ünnepe a jótékony egyesületek is megemlékeznek nem ugyan csupán az elhunytakról, hanem az élőkéről is, azok nyomoráról, elhagyatottságáról. Az aradvárosi vörös kereszt fiókegyelet elnöksége nevében Wadowsky Gusztávné elnöknő az emlékezés ünnepe emeli kérés szavát a jótékonyaságról ismert aradi közönséghez, hogy szeretett halottaik mellett emlékezzenek meg a segélyre szoruló szegény tudóbetegekről is s a szeretett halottaiknak szánt virágözönből csak egy-egy virágcsalát vonva el, annak értékével a nyomorban élők és sorvasztott betegségeben szenvedők segélyezéséhez filléreikkel hozzájárulni szíveskedjenek. Az adakozásra az aradvárosi vörös kereszt egyesület „csak 2 fillért” körporselyei a nagyközönségnél vannak elhelyezve. Ez alkalmából kéri az elnökség a perselyt tartó közönséget is, hogy perselyeiket a jótékonyaság iránti szeretettel kezeljék és szíveskedjenek akként elhelyezni, hogy az adakozó közönség fillereivel a jótékonyaságnak áldozhasson.

— Egyházi közgyűlés. Az aradi ág. hitv. ev. egyház f. hó 30-án délelőtt 11 órakor a templomban egyházi közgyűlést tart. E közgyűlés tárgya az 1911. évi kivetés és költségelirányzat. Ezután is felhívattak az összes adófizető egyháztagok, hogy a közgyűlésen résztvegyenek.

— Öngyilkosság családi viszalmiatt. Piskiről jelentik: Acs János állomásfelvigyázó ma egy robogó vonat elé akarta magát vetni öngyilkosságból, de megakadályozták benne. Acs azonban már leszámolt ez élettel, mely a feleségével való folytonos viszálykodás miatt pokollá vált már rége nézve. Az első kísérlet után már óvatosabb lett. Egy félreeső helyre vonult és ott föbe lőtte magát. Meghalt.

— Hubertus-lovaglás. Az aradi lovas és a kisszentmiklósi lovaglós tüzérezregosztály tisztikara 1910. november hó 3-án Hubertus-lovaglást rendez. Meet: d. e. 10 óra 30 perckor a cs. és kir. 12. huszárezred laktanya mögötti lovaglóterén. Ugyanaznap este 8 órakor társas összejövetel a Központi Szálloda éttermében, melyhez a résztvevők külön megajvás helyett tisztelettel meghívattak.

— A Berlini Viktoria és North British biztosító társaságok ujonnan megalakult aradi vezérigynökségéhez titkári minőségben Török Kálmán, a Hollandi volt titkára nevezett ki.

— Új műépítés. Landau Jenő műépítés, Landau Vilmos jőnevű aradi kereskedő fia a mai napon kitűnő eredménnyel oklevelet szerzett a budapesti műegyetemen.

— Letartóztatott kórházi orvos. Grázból jelentik: Az év elején a gráci kórházban egy fiatalember tűnt fel, aki magát orvosnak mondotta. Orvosi körökben csakhamar arra a meggyőződésre jutottak, hogy nem valódi orvostudorral van dolguk, mert a „doktor ur” szak-képzettsége nagyon hiányosnak bizonyult. Puhatóldni kezdtek és arra az eredményre jutottak, hogy okmányai hamisak, vagy bűnös uton kerültek kezeibe. Midőn a szélhámos észrevette, hogy multja és származása iránt érdeklődnek eltűnt. Feljelentették az ügyészségen és a beszerzett adatokból kitűnt, hogy Jörger Ágostonnak hívják ugyan, de jogtalanul használta az orvostudor címet és megtudták, hogy orvosi állásra pályázott. Köröző levelet adtak ki ellene és ma Kremsben letartóztatták.

— Öngyilkos szerelmesek. Bécsből táviratolozzák: Az itt állomásozó első vartüzérezred Donner Alfréd nevű 19 éves önkéntese tegnap megszöktette egy itteni gyáros szép feleségét. Az asszony szökése előtt férjétől tekintélyes összegű készpénzt tulajdonított el. A férj rájött a hiányra és följelentést tett a rendőrségen felesége ellen. Hat esztendő óta éltek zavartalan házasságot. A férj nagyon szerette a feleségét, akit egészen szegényen, alacsony sorból emelt magához. Néhány hónap előtt megismerkedtek az önkéntessel és azóta az asszony mindinkább elhidegült férjétől és viszonyt kezdett a fiatal vartüzérral. Mint éjjel jelentik, a szerelmes pár Kremsbe utaztában a vonaton öngyilkosságot követett el. Mindketten meghaltak.

— A temetői közlekedés. A lovasut novembert 1-én, mindszentek napján a vasutól a temetőig félóránként külön kocikkal közlekedik. Menetidje négyenként 10 fillér. 4029

— Fogorvosi tanulmányuton. Wiener Gyula dr. előkelő aradi fogorvos tanulmányutját folytatva Berlinből Londonba utazott, ahol a Guy-féle Hospitalban London egyik leghíresebb klinikáján, az operatív foggyógyászatot tanulmányozza. A fogtechnika terén Wiener dr. oly epochális újításokat sajátított el, melyek teljes átalakulást jelentenek a foggyógyászat terén és így szándékában van ez átalakításokat nálunk is meghonosítani. Ezért is laboratóriumának vezetőjét 3 heti tanulmányuttra Németországba küldte, úgy hogy annak visszatérte után, csakis a legújabb metódusokat alkalmazza műtermében.

— Vadászszerecséllenség. Eperjesről jelentik: Semsey József dr. főispáni titkár és Ghillán László báró földbirtokos ma együtt vadásztak a határban. Vadászat közben Ghillán puskája elsült s a sörétek a főispáni titkár arcába furódtak. A sörétek egyrészt a főispáni titkár arcából még Eperjesen kiszedték, mint-hogy azóban Semsey szemé is veszélyeztetve van, felszállították Budapestre.

— Betörő állomásfelvigyázó gyakornok. Békéscsabáról jelentik: Pausán Gyula állomás felvigyázó gyakornokot pedagógusok felkötése és megopása miatt a csendőrség ma letartóztatta. Pausánál házkutatást tartottak s négyezer korona értékű ékszert és szörmeárut találtak nála.

— Évek óta használom a természetes Ferenc József-keserűvizet úgy a klinikán, mint a magángyakorlatban, mert ez anélkül, hogy kellemetlenséget okozna, gyorsan és biztosan használtólag hat.

Baccelli G. tanár

a római kir. egyetemen az orvosi klinika igazgatója.

— Csodaszép hangverseny, színházi és utcai női kalapok érkeztek Karsay Fery híres budapesti cég aradi fiók-szalonzájába, Forray-utca, Hunyadi-palota I. em. 4026

— Birtokcsere. Aradon az elmúlt napokban a következő birtokváltások történtek: Szuszán Gusztáv és neje eladják az aradi Csernovits Péter-utca 13. sz. házat 6400 K.-ért Weichelt János és nejének. — Knechtel Géza és neje eladják az aradi Trombita-utca 34. számú házat Ropp Károly és nejének. — Stamberger József és neje eladják az aradi Nagy Sándor-utca 4. számú házat 2450 K.-ért Illics Miklósnak. — Högye Mihályné eladja az aradi Választó-utca 7. sz. házat 4400 K.-ért Varga Elemér és nejének. — Klein József és neje eladják az aradi Bercsényi Miklós-utca 29. számú házat 30000 koronáért Kirich Henriknének. — Orosz Lajos Mátyásné eladja az aradi Wesselényi-utca 34. sz. házat 11600 K.-ért Komlódi József és nejének. — Soldán János eladja az aradi Virág-utca 7b. számú házat 5200 K. ért Lindner Antal és nejének. — Pogonyi Nándor és neje eladják az aradi gróf Károlyi Gyula utca 9. sz. házat 17000 koronáért Szondy Géza és nejének. — Friedmann Lajosné és Kozma Ilona eladják az aradi Sárosy-utca 5. és Perényi-utca 7. számú házat 43000 koronáért Bárány Dávid és Fenyves Károly és nejének.

— Koszorúmegváltás. Boldogult May Soma ravatalára szánt koszoru megváltása címén 10 koronát küldött hozzánk Schulhof Károlyné.

— Katonazene. Ma este a Fehér Kereszt szálloda téli kertjében a helybeli 33-ik gyalogezred renekara Zellner Sándor karnagy ur személyes vezetésével s válogatott műsorral hangversenyt rendez. 4045

— Legszebb élő- és preparált virágkoszorúk legolcsóbb árban Papp Sándor virágkereskedésében kaphatók. Weitzer János-utca, (Postával szemben.) 4002

— Tamasdán István dr. fogorvos Batthyány-utca 30. sz. 4006

— Nyugdíjképes uraknak fizetési letiltás nélkül igen előnyös feltételek mellett kölcsönt ajánl Szűcs F. Vilmos Aradon, Karolina-utca 8 szám. 3969

— Költözködő biztosító intézet Az Adria Biztosító Társulat aradi vezérigazgatója elköltöztet régi helyiségeiből és hivatalát az Aradcsanádi Gazdasági Takarékpénztár új díszes palotájába helyezte át, ahol nagy kényelemmel rendezte be helyiségeit.

— Fogtisztítószer tubusokban, mint amilyen a Sarg-féle Kalodont, fogorvosi szaktekintélyek által azért ajánlatik, mert a felhasználatlan maradék állat dőn el van zárva, físs marad és a por vagy más vegyíték által okozott bepiszkolástól, ami pl. a fogpárnál elkerülhetetlen, meg van kímélve. Illatos alkatrészein kívül egy glicerín-vegyületet is tartalmaz a Kalodont, melynek nincsenek savas tulajdonságai és nem erjed Ez a gyógytudományban általában kiterjedt alkalmazást talál és sem a fog anyagát, sem a foghúst meg nem támadja. Különben a Kalodont általános és állandó használata eléggé bizonyítja, hogy annak kitűnő tulajdonságai, párosulva a kellemes, ügyes csomagolással és olcsó árral, mindenütt beváltak.

— Jó tanács kolerás időben. Ügyelj a tisztaságra, élj és egyél mértékletesen és igyál meg reggel, délbén és este egy-egy pohárka Esterházy cognacot. Kövesd tanácsomat és egészséges maradsz. 3691

— Magyar kir. szab. Osztályorsjáték. A szigorúan szond és körültekintő vezetés, valamint a nagy nyeresési esélyek által ezen elsőrangú, 14 éve fennálló sorsjáték nemcsak nagy tért hódított, de a közörség széles rétegeiben közkedveltségnek örvend. Epugy, mint azokban az államokban, ahol az osztályorsjáték már évszázadok óta fennáll és ahol a résztvevők azokat a sorsjegyeket, amelyekkel már ósapáink játszottak, sorsjátékról sorsjátékról ismét megtartják, épen úgy már idejében lefoglalják nálunk is az előző sorsjátékon résztvevők ugyanazon számú sorsjegyeket az újabb húzásra is, úgy hogy jóval minden sorsjáték megkezdése előtt az első osztályú sorsjegyek mind elkelték.

— Csaldóni emberi dolog, de nem okvetlen kell. Ha „Réthy“-névre figyelünk, úgy nem csaldóunk, hanem eredeti Pemetefü-cukorkát kapunk 60 fillérért, még pedig egy kedvelt régi magyar háziszert, mely köhögés, rekedtség, hurutos bántalmak sok ezer esetében kitűnően bevált. De vigyázzon, hogy a doboz és a cukorka minden darabján rajta legyen a „Réthy“ név. 6708

— Francsa likőrök legbiztonságosabb készítésére — bázilág — a likőr száma 1 öveg 60 fillé Vojtek és Weisznál. 279

— Az átutazók figyelmét tisztelettel fölhevjuk arra a körülményre, hogy az Aradi Közlöny a vasuti állomásnál nem a csomagszállító részvénytársaság alkalmazottjánál, hanem lapunk külön megbízottjánál kapható az állomás előtti téren.

Nyomatványok beszerzésénél kérjük forduljon lapunk nyomdájához, hol igen méltányos áron, esines tiszta kivitelű nyomtatványokat készítenk. Nyomdánk olyan modernül van berendezve, ahol bármily igényeket is ki tudunk elégíteni. Készítenk névjegyeket, levélpapírokat, berítékeket, számlákat, gyászjelentéseket, bármilyen kereskedelmi és ipari nyomtatványokat, könyveket, műveket a leggyorsabbtól a legdíszesebbig. Kérjük szükséglet esetén hozzánk bizalommal fordulni.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbetegségek, köszvényes, cukorbetegségek, vörhenyes és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes szavanyvíz.

Kapható lényegesen olcsóbban és gyorsabban.

SCHULTES ÁGOST

Oszták-magyar bank.

Az oszták-magyar bank

közgyűlésének XXXIII. rendes évi ülése

1911. évi február havában fog megtartatni.

A szavazatra jogosított részvényesek*, kik ezen közgyűlésnek tagjaként megjelenni kívánnak, felhívattak hogy legkésőbb szerda, 1910. évi november 30-ikáig az Oszták-magyar banknak huss, saját nevékre szóló s 1910 évi július hava előtt kezelt részvényt, szelvényekkel együtt, a budapesti főintézetnél, vagy a bécsi főintézet letéti osztályánál, vagy valamely fiokintézetnél letegyék vagy lekötsenek.

Azok a részvényesek, kiknek részvényét a banknál e célból már előbb letétbe helyezettek, ezáltal, külön bejelentés nélkül, a közgyűlés tagjaivá lettek.

Az ülésnek napirendje, helye és órája a Budapestben és Bécsben megjelenő hivatalos lapokban közölni való külön hirdetésny után kellő időben fog a közgyűlés tagjaival közöltetni.

Bécs, 1910. évi október 25. én.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

	Popovics	
	kormányzó.	
Schoeller		Pranger
tanácsos.		vezérigazg.

*) Az Oszták magyar bank a l. sz. szabályai 14-ik cikkének 1-3-ó tekezdése: Az Oszták-magyar bank közgyűlésében csak osztrák és magyar állami alattvalók vehetnek részt.

Az alapszabályok 15-ik cikke: A közgyűlésből ki van zárva:

a) aki polgári jogai teljes élvezetében nincs, különösen az is, a kinek vagyona felett a csodeljárás megindított, ennek bevégezéséig;

b) a ki jogaitól itélet folytán polgári, politikai, vagy becsületbeli jogaitban korlátozva van — ezen korlátozás tartama alatt.

Az alap szabályok 18-ik cikke: A közgyűlés minden tagja csak személyesen jelenhet meg és magát meghatalmazott által nem képviselheteti és a tanács-kormányokban és hatá ozathozatánál, habar többféle minőségben venne is részt a tárgyalásokon, csak egy szavazattal bír.

Az alapszabályok 19-ik cikke: Ha a részvények jogi személyre, nőre, vagy több résztvevőre szólnak, annak van joga a közgyűlésen megjelenni és a szavazati jogot gyakorolni, a ki a részvénytulajdosoktól, feltéve, hogy ezek vagy osztrák, vagy magyar alattvalók, felhatalmazást mutat fel A meghatalmazottaknak azonban a részvénybirtok kivételével egyéb személyes tulajdonságaiknál fogva (14 és 15. cikk) képeseknek kell lenniök arra, hogy a közgyűlésben részt vehessenek. 4048

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

SPORT.

+ Foothall mérkőzés. Ma délután tartja barátságos mérkőzését az Aradi Waggongyári és az Aradi Postások Sport-Egyesülete. A mérkőzés izgalmasnak ígérkezik, amennyiben a Postások gyorscsatársora sok dolgot fog adni a Waggongyári védelemnek. A mérkőzés az A. A. K. sporttelepén d. u. fél 3 órakor fog kezdődni. Helyárak: Páhely 3 korona, Tribün ülőhely 50 fill. Diákjegy 20 fillér.

VITA FORRÁS

SOSKUT VASMEGYE

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegeknek, köszvény hólyag- és vesebetegyeknek. Felpohár VITA-forrás a gyomorerést azonnal megszünteti. A vállalat tulajdonosa: 2925 „CONSUM“ kereskedelmi részvénytársaság Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-13. Főraktár: Nagy Farkas cégnél Aradon. Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógyszerárban.

TARKASÁGOK.

(A bánatos özvegy.) Keservesen sir, jajgat elvesztett férje koporsója mellett, a fájdalomtól többször összeesik és az ismerősök alig tudják némileg megnyugtatót.

Elérkezik a temetés napja, a boldogultat rokoni, ismerősei elkísérik a temetőbe, de az özvegy vigasztalhatatlannak látszik és fájdalmai egészen meghatják a körülötte állókat is. Egy ajulási roham közben véletlenül egy özvegy ember fogja fel és amint karjai között tartja, lassan azt mondja neki:

— Vigasztalódjon lelkem, látom, nagyon szerette a férjét, de majd megsegíti az Isten; nézze, én is özvegy vagyok, majd leszek én második férje.

Erre az asszony még jobban zokog és mikor csendesebb lett, azt mondja halkán a férfinak:

— Késő már. Nem tudott hamarabb szólni, hiszen van már egy másik.

(Kinos szünet) Nehéz, fárasztó darabból folynak most a próbák az aradi színházban. A személyzetnek kevés idő áll rendelkezésére, hogy a szerepeket jól megtanulhassa, így hát szorongó szívvel gondol egyik-másik tag a premiére. Az egyik próbán a rendező olvassa a daraból a szerzői utasításokat. Egy helyen azt mondja a szerző:

— Kinos szünet. A rendező szomoruan mondja erre: — Azt hiszem, az előadás alatt ezt az utasítást többször be fogjuk tartani.

(A válasz oka.) A minap egy aradi ügyvédhez fölment egyik szomszédos községbe hivatalnok. — Válopert indítok a feleségem ellen, — mondta ridegen.

— Ugyan ne mondja? És miért? Nem tudem megérteni, hogy tizenkét évi házasság után miért válik el a feleségétől?

— Egyszerűen azért — felelte a férj — mert 12 évi házasságom alatt nem tudtam megfejteni azt, hogy miért vettem őt feleségül?

VIDÉK.

Kurtics kultur-ünnepe. Kurtics község áll. elemi népiskolának tanítótestülete november hó 3-án tartja az „elégi fiók bizottság“ tanítógyűlésével, este hangversennyel és tánmulatsággal egybekötött iskolai felavatási ünnepélyét.

Divatos **fűzők és különlegességek** **ugy készen, mint Pilez Irma** méret után a leg- **fűzőkészítőnél** jobbakk készülnek **ARAD, Deák Ferenc-utca 2. szám.**

A vidéken lakó hölgyek kérjenek mértékvetel utasítást.

As isko'a megnvításán Varjassy Árpád kir. tanácsos, kir. tanfelügyelő is megjelenik ott. A nagyobb szabású iskolai ünnepély keretében lépnek le Hamory László dr. országgyűlési képviselő, a gondnokság elnökének arcképét, amelyet tudvalévőleg közadakozásból festetett meg Kurtios közönség közönsége, hogy az elnök iránt való háláját lerőjje, akinek maradandó érdemei vannak az ált. iskola felállítására körül. Maga az új iskola meglepően szép emeletes épület. Hetvenezer korona költséggel épült és hét tanteremre van berendezve.

A RÁGALOM.

Nagy, kövér cseppekben esett az eső, közben haragos villámlások, mennydörgések vonyultak végig az égen. Julius volt.

— Félek, — susogta a leány és rémült tekintettel nézett körül az erdőben.

— Maga gyerek! — mosolygott rá a férfi és megfogta a kezét. — Igazán fél? Nem szégyenli ezt kimondani? Csak az apró gyerekek ijednek meg a villámlástól, mennydörgéstől.

— Nem attól félek — felelte a leány és hátrált a férfitől.

— Hát mitől?

— A pletykától. Ha valaki itt meglátna bennünket, hoinap már olyan formában híresztelnék a mi együttlétünket, hogy aztán elsinhataám miatta mind a könyvemet...

— Ne törődjön senkivel.

— Könnyű ezt mondani, Sándor... De nagyon rosszak, szívtelenek az emberek... Különösen itt falun. Az emberek itt egész más szemüvegen keresztül nézik az életet. Nevetségesen kicsinyes, közönséges gondolkodásuk; csak hogy annak egy cseppel sem nevetséges, akit utolér a suhintó vesszőjük... Mert itt minden ember erős vesszőt tart kezében, melylyel szigorúan, minden alaposabb meggyőződés nélkül suhint az ártatlan felé... Ismeri a jegyzőné? Egy szőke, sovány, igénytelen kis asszony. Ráfogták, hogy viszonya volt a földesur fiával. És a szegény kis jegyzőné senki sem emelte ki e valótlanságból... Egyszer a hogy meglátogattam, ép keresztet vetett magán és sirva imádkozott. Elpanaszolta nekem az életét, elmondta, hogy beteg, valami belső baja van és ehhez hozzájárult az is, hogy a lelkét megmérgezte a nép szája... De hiába, a szegény asszonyon rajta van a bélyeg, mit a pletyka, az üres, de annál veszedelmesebb pletyka szült. Szabadulni szeretnék a kicsinyes gondolkodású emberek elől, de hát mit tegyek, ha engem a sors keze épp ide vetett, hogy keservesen szerzett pár forintért vesződjek száz vásott nevelten óvodás gyerekekkel...

A zivatar még jobban dühöngeni kezdett.

— Ilma, — itt alaposan megázunk. A falu messze van. Nincs más hátra, mint hogy az erdei kunyhóba meneküljünk. Jöjjön Ilma.

— Nem megyek, — szölt a leány és a férfi karjából, aki most beléje karolt, kiszabadította kezét.

— Bőrig akar ázni, Ilma? Aztán egy betagséget akar szerezni? Jöjjön hamar, mert a zivatar egyre nagyobb lesz.

— Nem megyek...

— De hát miért akaratoskodik?

— Előbbi szavaimból megérthette. Maga a falu tanítója, én vagyok a falu óvónője, köny-

nyen létre jöhet a pletyka, Sándor... Érti? Akkor aztán hiába rebesgetnék, hogy egy ártatlan sétát tettünk a közeli hegyekbe és hazafelé jövet az erdő szélén utolért a zivatar. Ne hívjon Sándor... Még az erdő is veszedelmes lehet ránk nézve... Különösen „reám” nézve, mert a férfi hirnevének semmi sem árt, ellenben a leánynál egy félremagyarázható nüansz teljes életére kihatással lehet...

És Ilma a legnagyobb zivatarban ott állt egy fa mellett meghúzódva, félve, remegve.

Beletelt jó félóra, míg elállt a zápor és mindketten bőrig átvázva siettek hazafelé.

Másnap Bárdos Sándornak, a falu tanítójának el kellett utazni, valami kedvezőbb tanítói állás betöltése végett.

Ilma nem örült ennek az utazásnak, lelkét valami melankólikus érzés töltötte el, hátha sikerül éinyerni az állást és akkor meg lesz fosztva egyetlen, igaz jó barátjától is. Nem volt senkije, egyedül lakott az óvoda udvarában. Erdély egyik kis falujába vetette őt a sors.

A tanítótól másnap levelet kapott. Még akkor nem irt az eredményről, ellenben jelezte, hogy legközelebbi levelében már biztosan megírhatja, elnyerte-e az állást vagy sem?

Ez a levél azonban Ilmát ágyban találta. 39 fokos lázban feküdt, félrebeszélte és álmában többször hangoztatta az erdőt...

Az erdőben utolért zivatar okozta nála a nagy láz. Orvost hívtak hozzá, aki nagyfokú lázzal járó tüdőgyuladást konstataált nála.

Ekkor már a faluban szájról-szájra járt: „A kis óvó-kisasszony beteg Persze nem csoda! Megverte az Isten. Megfázott. Minek megy az erdőbe szerelmeskedni? Minek csavarja el annak a szegény, sápadt kis tanítónak a fejét?”

Többen úgy vélekedtek, hogy nem az óvó-kisasszony csavarta el a tanító fejét, hanem fordítva van, a tanító bolondítja a leányt, de hát azért „leány” a lány, hogy vigyázni tudjon magára, hogy ne kerüljön hirbe... Ez csak egy kis lecke annak a „raffinált”, szende arcu óvó-kisasszonynak.

Hogy honnan indult ki a pletyka? Ezt soha se lehet kutatni egy faluban. Ha egyszer megszületik, a legkisebb pontból egész buborékokat fujnak fel...

Ilma láza mind veszedelmesebb mérveket öltött, tüdőgyuladása egyre komplikáltabb lett és a 65 esztendősi takarítónőn kívül senki sem látta a szegény leány kínos vergődését...

Másnap jött újból egy levél. Bárdos Sándor írta. Felbontatlanul került ez is az előbbi két levél mellé, pedig szegény tanító előtt egyre ott táncoltak a sorok, amit irt a kis óvónőnek: „Édes Ilmacskám! Bocsásson meg, hogy ily bizalmasan kezdem már a megszólításnál, de most egy újabb örömhirt kell magával közölnöm. Tegnap levelemben csak az én megválasztásomról írtam, most pedig azt adom tudtára, hogy a maga számára is van itt egy állás. Még nincs pályázó. Az igazgató szavát bírom, jöjjön ide és az állás a maga számára biztos lesz!! Ez egészen más vidék... Itt civilizáltabbak az emberek...”

Borus, szomorú nyári nap volt és szegény Ilma állapota is egyre szomorubb, aggasztóbb

lett... Mintha a természet is megérezte volna, hogy valahol egy ártatlan leány bucsuzik az élettől, megeresztette könyeit és hideg sűrű csöppekben esni kezdett...

Másnap a kis tanító nyugtalanul várta a postát. Várta Ilma értesítését arra nézve, mikor jön? Várhatta szegény... Ilma ugyan utra tért, de olyan utra, ahol nem kell rettegni semmiféle tövistől, ahol nem kell félni a viharoktól, a megviseltetés-ktől, a mosdatlan szájnak veszedelmes beszédjétől... Mennyei fényesség vezette ez uton és Ilma tisztán, ártatlanul, szüszies fehérségben indult el... A temetésén közönyösek maradtak az emberek és mikor legördült a kis fakoporsó a mélységbe, még akkor is hallatszott egyesek susogása:

— Isten büntetése... Ne tért volna a rossz utra...

Es nem volt senki se, aki egy szóval is megvédte volna a szegény kis óvónőt. Az, aki ezt megtette volna, messze tőle várta, hogy mikor jön Ilma, akinek tiszta, fehér lelkét csak ő ismerte igazán.

Várhatta szegény!

Lia.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre f. évi október hó 30-án, vasárnap d. e. 11 órakor a kör helyiségében választmányi ülést tart, a melyre a tisztikar és a választmány tagjai ezuton is meghívhatnak. Az elnökség.

(*) Meghívó. Az aradi II-ik kerületi jótékony célu fillér asztaltársaságnak október hó 30-ik napján este 7 órakor Donnavell Fülöp Pácán-utca 7-ik számú vendéglőjében tartandó rendes havi választmányi ülésére úgy a választmányt, valamint a rendes tagokat is, utóbbiakat a törzs számok és tagsági igazolványok átvétele végett, tisztelettel meghívom. *Haubenreich Mihály*, elnök.

(*) Az Aradi Iparosifjak Önképző Egyesület holnap délután négy órakor tartja meg újra alakuló közgyűlését a városbáza kistermében.

Fattinger
 husrostos kutyalepénye.

A legjobb és legégszögesebb eledel minden kutyának.

Kapható Aradon az „Aradvármegyei Gazdasági Egyesületnél”.

Polsterer H. Wr.-Neustadt 24

(Fattinger szabadalmazott husrostos kutyalepényének és baromfitápszerezének gyára.)

Óvakodjunk utánzatoktól.

A világ legelegánsabb, legszebb, leglaposabb és legpontosabb órája

„Schild Frères Co” Granges Schweiz.

Aradon csakis

Weinberger Ferenc, Grallert és Fia és Assael H. és Fia

utaknál kaphatók.

A világ legjobb poudere a porcellán-pouder, mert csodaszéppé és előkelően mattá teszi a női arcbőrt.

Az eredeti doboz tetején Yes szócseka áll.

Kapható minden drogériában, illatszerüzletben és gyógytárban. Az Amerikai Porcellán Poudre K.-Társ. magyarországi leánykatal: Budapest, IV., Keokemeti-utca 8. és VIII., Rákóczi-ut 9.

Árakai 5.—, 3.— korona.

Aradon kapható: B. Földes Kálmán gyógyszer., Hajós Árpád gyógyszer., Hegedűs Gyula, Mánzu Restor, Riedl Ödön, Vojtek és Weisz. 1910

TÖRVÉNYKEZÉS

§ Kémkedésért fegyházra ítelt hadnagy. Bécsből jelentik: öt napi tárgyalás után a bíróság ma hozott ítéletet Bartmann Pál főhadnagy ügyében. A bíróság a főhadnagyot bűnösnek mondotta ki és négy és fél évi fegyházra ítélte.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

T. A vers hangulatos. Egyik ünnepi lapunkban közöljük. K. J. Gyoma. Kedves sorok. Közöljük.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti ár- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 29

Amerika 1/2-el olcsóbb. Kínaiat, vételkedv kerület, 15 ezer mm. változatlan.

Az árak 50 kilogrammra számítva:

	Déli sáv	3 óra sáv
Buza 1911. áprilisra	10.54—10.55	10.61—10.62
Rozs 1911. áprilisra	7.76—7.77	7.81—7.82
Tengeri 1911. májusra	5.57—5.58	5.59—5.60
Zab 1911. áprilisra	8.44—8.45	8.47—8.48

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Okt. 29. —

Magyar aranyjárdék 4%	111.16
Magyar koronajárdék 4%	91.70
Magyar koronajárdék 3 1/2%	81.—
Magy. földterem. kötvény 4%	92.75
Horvát-szlavon földterem. kötv. ny.	94.—
Magyar nyereségesség kölcsön	232.—
Tízszázab. és szegedi sorsjegy kölcsön	154.—
Osztrák járadék papírba	92.70
Osztrák járadék ezüstbe	96.75
Osztrák járadék aranyban	115.50
Osztrák koronajárdék 4%	93.10
1860. évi osztrák államsorsjegy	170.—
Osztrák-magyar bankr. sávny	18.6)
Magyar hitelbank-részvény	853.—
Osztrák hitelintézeti részvény	667.50
Osztr.-mag. államvasúti részvény	75.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.08
Német birodalmi márká	117.57 1/2
London vista	240.72 1/2
Páris vista	95.22 1/2
20 márkás arany	23.51

A Temesvári Lloyd - Társulat

terményosarcnokának hivatalos árjegysége.

Távirati tudósítás.

Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Okt. 29.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	9.20—9.30
76	9.30—9.40
77	9.40—9.50
78	9.50—9.60

Buza (Temesvári keresk. ár);

75 kilogrammos	9.15—9.30
Rozs	6.60—6.70
Árpa	6.55—6.60
Zab	7.30—7.35
Tengeri	5.85—5.90
Tengeri (al)	4.20—4.25

Budapest kőbányai sertéskereskedeleme

— Okt. 29. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig ejedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 148—149 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 153—154 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 154—158 fillérig.

Sertéslelészám: okt. hó 26. napján volt kcs 30345 darab, okt. 27. napján felhajtott 79 darab, okt. 27. napján elszállított 494 darab, okt. 28. napjára maradt készletben: 29,933 darab. A hízott sertés árát irányzata változatlan.

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1910. évi október hó 30-án:

Délután 3 1/2 órakor mérsékelt helyárakkal:

A drótestét.

Nagy operetta előjátékkal, 2 felvonásban. Írta: Leon Viktor. Fordította: Ruttkai György és Mérei Adolf. Zenéjét szerzte: Lehar Ferenc.

Az előjáték személyei:

Bláczek Milos	Herold H.	Zsuzsika	Benkő Gizl.
Milos, fia	Benkő Józsi.	Jankó	Lengyel I.
Vojtek, drótes	Szabó Lajos.	Pfefferkorn	Heltai Jenő.
Babuska, neje	Benkőné.	Vaklav-c	Kulcsár L.

A darab személyei:

Günther	Polgár S.	Milos, káplár	Ladiszlav J.
Mici, leánya	Zalai Margit.	Crobl	Vass J. nő.
Jankó	Huszár K.	Streckenberg	Polgar Béla.
Pfefferkorn	Heltai Jenő.	Ormeister	Varnay Jenő.
Zsuzsika	Sz. Rontay B.	Cainczér	Mazor F.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 1/2 órakor, rendez helyárakkal

C. bérlet. C bérlet

A muzsikus lány.

Operetta 3 felvonásban. Írta: Buchbinder Bernát. Fordította: Mérey Adolf. Zenéjét szerzte: Jarno György.

SZEMÉLYEK:

Beszterházy	Ladiszlav J.	Elena	Zalay Margit
A hercegné	Benkőné.	Brigitta	H. Fekete E.
A fiatalherceg	Sütő Mancl.	Rézi	Diós-y Nusi.
Haydn József	Várnay Jerő.	Salamon	Vass J. nő.
Károly	Huszár K.	Egy káplár	Herold E.

Kezdete este 1 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-ujas 1 szám, Szabadság-ter mellett.)

Műsor 1910. okt. 30-án, vasárnap

1. Apuska kárpító lesz. Humoros. — 2. Valasztón. Drama. — 3. A római tó. Látványos. — 4. A mindenes. Humoros. — 5. Kálfonia regény Dráma — 6. A pörüljárt to vaj Humoro. — 7. A halhatatlanság felő. Színes felvétel. — 8. A lisszaboni forradalom. Hely. felvétel.

Előadások 3 órától kezdve.

Utolsó előadás este 10 órakor.

Helyárak: 1-2 hely 1 kor. 3-4 hely 50 fill., 5-6 hely 60 fill., 7-8 hely 40 fill., 9-10 hely 50 fill.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 35. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

A Hölgyközönség

szives figyelmébe!

Legolcsóbb árak!

Kizárólag

elsőrendű gyártmányok

mi dennemü

311

bel- és külföldi pipere

különlegességek és

háztartási cikkekben.

Arcz-cremek,
Hölgyporok,
Kézfinomítók,
Szappanok.

Hajfestékek,
Hajvizek,
Hajporok,
Brillantínok.

Illatszerek,
Illatos porok (Sascha),
Kölni vizek,
Szoba illatok.

Hajkefék,
Hajtük,
Fésük,
Hajgöndörítők.

Fogkefék,
Fogpaszták,
Fogporok,
Szájvizek.

Körömpaszta,
Körömailok,
Köröm vizek,
Köröm olajok, resz-
lők és polirok

Legfinomabb angol rumok és orosz teák,
francia cognac, likörök és likoreszenciák,
valódi hollandi cacao orok, gyermek-tápszerek és huskivonatok.

Szivacsok, szivacsalók és mosdóruhák,
parketpaszták, parketviaszok és fenyésítő
kefék, ruha, fém, cipőtisztító szerek, stb.
Gummiáruk, kötszerek és betegápolási cikkek.

Mánzu Restor

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer J.-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

Aradi Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság.

Az Aradi polgári takarékpénztár 1910. évi október hó 27-én, kir. közjegyző és az intézeti felügyelő-bizottság jelenlétében megtartott sorsolása alkalmával a következő számok huzattak ki:

5%-os díj nélküli záloglevél:
100 forintos (200 koronás) 21 darab
sz. m.: 27, 57, 95, 259, 486, 532, 533, 534, 573, 606, 629, 659, 689, 711, 736, 737, 779, 944, 945, 951, 1216.
500 koronás 10 darab szám: 8, 46, 49, 50, 99, 100, 101, 102, 104, 106

5000 koronás 2 darab szám: 14, 67.
10000 koronás 2 darab szám: 161, 162.

5%-os díjas záloglevél:
100 forintos (200 koronás) 2 darab szám: 85, 421.
1000 forintos (2000 koronás) 10 darab szám: 49, 60, 61, 69, 70, 71, 72, 261, 293, 583.

Ezen kisorsolt záloglevelek 1911. május 1-től a zálogleveleknek szelvényekkel együtt való visszaszolgáltatása ellenében beváltak:

Aradon: az Intézeti pénztárnál;
Budapesten: a Magyar Ieszámító és pénzváltó banknál;
Bécsben: az Angol-osztrák bank pénzváltó üzletében.

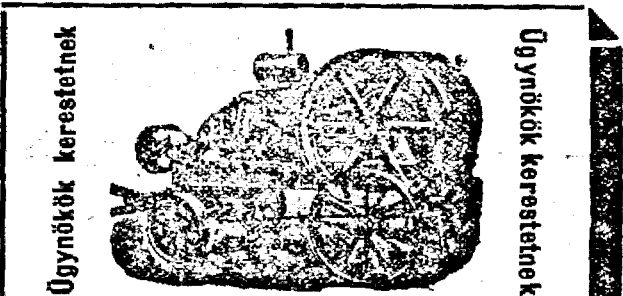
Az Aradi polgári takarékpénztár igazgatósága.

4088

— Utánnomás nem díjazatik. —

Aradon kapható: Vojtek és Weisz drogeriájában
6665

EREDETI „CHRISTOPH“

benzin szivógáz-motorok, lokomobilok és NYERSOLAJ-MOTOROK

ma az első helyen állanak. 6818

:: A „CHRISTOPH“ név garancia. ::

75 éves kísérletek és tapasztalatok eredménye.

Kérjen árjegyzéket

DÉNES B. motorspecialista

BUDAPEST, V., Lipót-körut 15.

ROHITSI

Tempel

— ferrás. Szénasavás, diatetikus, kóliki amentál ital. — Elősegíti az emésztést és anyagcserét.

Styria

Legteljesebb gyógyferrás. — Indikálva: idült gyomorhurutnál, aszkerekedésnél, Bright-sche veséjénél, lépdegánánál, májbaajoknál, sárgaságnál, anyagcsere betegségekben, a légutak hurutos bántalmánál.

Donati

A maga nemében a legzárda-gabb tartalma gyógyferrás leg-erősebb hatással. Főképpen indikálva: idült bélhurutnál, obstipatióknál, epekövél, elhízás hajlamnál, cukorbetegségnél.

Legdusabb, természetes magnézium-glaubersósforrások.

Főraktár Magyarország részére: Hoffmann József Budapest, V. Báthory-u. 8. 3055

Következő
ujdonságok
érkeztek

KERPEL IZSÓ

90,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába!

Bársony I.: A boszorkány, Herczeg F.: A fehér páva, Szomaházy I.: Hellerné, Havas Iván: A császár obestere, Egy önkéntes naplója II. rész: Az üteg, Pemberton: Fehér falak, Falk Zs: Repülünk, Pröhle V.: Napkeletről, Zsoldos D.: Highlife: Nők a kultúrában Tonelli Sándor: Angolok és amerikaiak Gaine Hall: A vörös Jazon. Műveltség könyvtára VII: Az ó- és középkor története. Gréville H: A milliárdos. Grath H M.: A szerelem bolondja. Erdős Renée: Norina, A Holnap új versei. Glyn Elinor: A szirteken túl. Gydings Franklin Henry: A szociologia elvei. Merriman Seton Henry: A bársonykeztű. Já-nossy Aladár: Emlékiratai. Igazság a Já-verda pörben. Herczeg F.: Szelek szárnyán, Tábori K: Bűn és szerelem, Bölsche: Szerelem az élők világában, Laskadio H.: Kokoró, Egy önkéntes naplója, Palásthy M.: Baccarat Ófel-sége.

Németben: Eschstruth N.: Die Rogenmuhme, Ganghofer L.: Der laufende Berg, Der Unfried, Edelweisskönig, Schoss Hubertus. Westmark H.: Der Sieg des Lebens. Ballestrem A.: Ihre Majestät, Lee Jennette: Onkel William. Gersdorf A.: Das Paradies der Erde. Stratz Rudolf: Die Faust des Riesen. Hart Hans: Liebesmusik, Heimbürg: Der Stärkere, Strindberg: Schwarze Fahnen, Herzog: Der Adjutant. Skowronnek R.: Mein Vetter Josua Lindau Paul: Der Agent, Strindberg A.: Legenden. Klinkowstroem: Das Hohelied des Lebens, Schirokauer A.: Im Schatten, Hart Hans: Vom trotzigem Sterben, Ballestrem: Um eine Königskrone, Viebig: Kinder der Eifel, Herold: Die Okella, Hart Hans: Das heilige Feuer, Becker K.: Hans im Glück, Dávid: Der Übergang, Karlchen: Fräulein Tugendschön, die edle Gouvernante, Wolters: Verlobungsfieber.

Kölcsöndíj: havonként 1 korona 20 fillér vagy kötetenként fi-retve 8 fillér.

háló s a leggyeelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek:

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill., vagy fizetenként 14 fill.

Legújabbak: Menckton: Züllen, züllen, Zerkovitz: Bukj el szoknya, Grosz Alfréd: A gáz-lámpa hogyha kigyuladt. Szirmay: Oh borzalom, A mama alszik, A rapport. Zerkovitz: A kávéház márványasztalánál... Szirmai: Fakir, Keverem, kavárom... Zerkovitz: Pán szerelme. Jó parthie a Grüner Marcsa. Szajad. Weiner: Nem szabad! Erbé: Ha majd a levelek lehullanak. Rubens: Balkáni hercegnő. Jar. ó: Muzsikus leány. Scott M: Nem, nem. Zerkovitz. Látja maga milyen... Hulló falevél. Weiner: Miért nem tudok találni... Erbé: Mária, Ehrlich Moni vegyél nekem egy monoplánt. Fráter L: Miért nem születettél a mi falunkba... Biró uram...

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyv-tárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papí-kereskedése Aradon.

351

Számtalanszor bevált
MATTONI FELE
GISSHÜBLER
SÁVANYUVIZ
A tiszta legfinis hágyhomoknál és hágyaghurutnál, mint a hágyaveval meglehető esor.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK
heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. l. em.
Telefon 294. sz. Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1910. október hó 29.

Keresünk:

Aradra: elsőrendű női divatkereskedés részére jó megjelenésű, szakmáját jól értő segédet és egy irodistát, továbbá egy festék szakmabeli segédet.

Vidékre: 1 elsőrendű vas és 1 elsőrendű fűszerszakmabeli segédet, továbbá 5 fűszer, rőfösés rövid, 2 vas és fűszer, 4 rőfös és 5 vegyes szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet.

Alánlunk:

Esti foglalkozásra egy perlekt magyar és német levelezőt és könyvelőt, 3 fűszer, 3 vegyes, 1 vas és fűszer, 2 fűszer és rövid és 1 kézmű, rövid és fűszerszakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA 801
Klein Sándor, Keppich Zsigmond.

titkár.

igazgató

Telefon sz. 789. — Telefon sz. 789

Lakás tisztítási vállalat

Elvállalok parkettás lakások tisztítását és tisztántartását. Ablak, csillár és kilincsek tisztítását. Péli ablakok felrakását. Szőnyegek és butorok porszívógéppel való tisztítását, irodák, cukrászdák és kávéházak tisztántartását. Tűzelőanyagok lakásba való szállítását. Vidéki munkák gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 3361

Maradok kiváló tisztelettel

Lovas Károly,

lakás és ablak tisztítási vállalkozó
Mihály-utca 86b. (Saját ház.)

Keresünk expediciónk részére egy kisegítő nő vagy férfi munkaerőt. Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban.

Idegfájdalmak

Első tünete a fájdalom és sérülések az inakban és idegekben. A természet az embert idegekkel látta el, mellyel gondolkozni, feltálni és élvezni tud. A természet azonban nem akarta, hogy az idegek az embernek fájdalmakat okozzanak.

Minden fájdalom, minden rosszullet biztos jele a fenyegető veszélynek. Nem áll, hogy minden betegség azonnal halálosan működik, hanem elhanyagolás vagy rossz kezelés esetén minden betegség tartós, nehéz szorvást vagy halált okoz.

Egyike a legnagyobb felfedezéseknek, melyek az utóbbi időben történtek, egy teljes egyszerű eljárástól áll az idegek erősítése és a vér felújítása térsere. Sőt súlyos, feltétlenül halálosan működő betegségeket elhárít és gyógyít. Ezen eljárás igen egyszerűen alkalmazható. Nem h szándékolt orvosság, kemény, bedörzsölés, készleték vagy egyéb gyógygimnasztika, hanem az egy teljesen egyszerű, a természetből eliesett dolog.

Orvosok és tanárok dicsőregeen nyilatkoztak erről és ezen eljárást használják az emberiség hasznára. — Még vagyok arról győződve, hogy rövid időn belül nem fog betegség létezni, ha ezen eljárás eléggé ismert lesz. Azon hiszemben vagyok, hogy ezen szer nagy jelentőségű bir az ember ságra nevez, mint syphilis lektörzésére feltalált és megcsodált „Ehrlich-Hata 606”-féle szer. Olvassa el a naponta beérkező számtalan elismerő levelek közül ezt:

Igen tisztelt uram!

Nem tudom elhallgatni azon örömdetes értesítést mely miként én gondolom, Önt is kellemesen fogja érinteni. Miként már első levelemben is megírtam, az orvosok hátalérő napjaimat egyszerűen megzámolták. Én vér-

köpés-, roppant idegesség-, neurasténia és rossz emésztésben szenvedtem, és akkor beláttam, hogy végezettem. Több orvoshoz mentem, hogy életemet megmenthessem, de hiába. Miután a lapban az Ön értesítését olvastam, mely jelzi, hogy eljárása az emberi szervekre jól hat, azon kérelemmel fordultam Ön-höz, hogy nékem erről bővebb felvilágosítást nyújtsanak. Utasításra után cselekedtem és jó eredményt értem el és ezt tovább fogom folytatni. Már néhány nap múlva elmaradt vérköpésem, tudtam enni és napról-napra jobban éreztem magamat. Csak azt sajnálom, hogy nem félyképeztettem le magamat az előt, midő napjaim meg voltak számolva, most legalább látom, hogy hogyan néztem ki akkor és hogyan most. Van szerencsém magamat ajánlani és óhajtom, hogy ezen leveleml névelárasommal nyilvánosságra hozza. — Tisztelettel **Prlo. Dragicevic**, Fiume, Via Municipio 5.

Ezen levelet a feltaláló a levélről felzáróítás nélkül, annak saját jószántából kapta, anélkül, hogy a levél róit valaha ösmerte volna.

A feltaláló könnyen felfogható irályban egy könyvet írt módszeréről, melyet egyelőre ingyen küld szét.

Ha ezen eljárást egy időn át betartja, ugy egészsége és erős lesz, ha pedig minden évben bizonyos hosszabb ideig betartja, ugy testileg és szellemileg frissebb lesz és magas kort fog elérni, mint a fenti levél írja.

Hozza meg szonnal ezen érdekes és tanulságos könyvet, mellyel az ingyen-peldányok elfognak. Irjon egy levelezőlapot, de kerem írja ki

pontosan nevét és címét:

Egy könyv ingyen!

DULTZ MIKSA

BUDAPEST, VII., Abt. 456. Dohány-utca 29.

3877

Magy. kir. szab. osztálysor-játék.

Az 1910. november 17. és 18-án kezdődő **XXVII. I. osztályának sorsjáték**

huzására szölo sorsjegyek nálam már kaphatok.

Az eredeti árak a következők:

1/1 sorsjegy 12.— korona || 1/4 " 3.— korona
1/2 " 6.— " || 1/8 " 150 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
4/4	4/4	4/4	4/4	8/8	8/8	8/8
	36160	36051	55801	55810	55824	
	8/8	8/8	8/8	8/8	8/8	

Az 1903. július 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053. szám ötezer koronát és az 1906. évi

február hó 14-en eszközölt huzás alkalmával az általam eladott **99354. szám tízezer** koronát nyert. Ezekon kívül számos 2000, 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

Előlegek sorsjegyek és értékpapírokra. Sorsjegyek és állampapírok, valamint idegen bankjegyek, arany- és ezüst-pénzek vétele és eladása. Szelvények beváltása.

WALL FISCH ÁRMÁN

bank- és váltóüzlete Aradon. 3916

Alapított 1875 évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.

Vidéki megrendelések pontosan eszközö tetnek.

Rendkívül nagy választéku **CIPŐK** minden kiviteiben szolid kiszolgálás mellett állandóan raktáron.

ELSŐRENDÜ CIPŐ ARUHAZ CIPŐ
Kutányi J.
Arad,
Vörösmarty-u. 1.
Telefon 336.

20836—1910. kh.

Hirdetmény

Laendler Aladár aradi fűrészgáros cég Boros Béni-ter 20. sz. a. telkén egy favázás felszer felállítására telepengedély iránt folyamodván, az 1884. XVII. t.-c. 27. §-a értelmében a telep helyszíntárgyalására határidőül folyó évi november hó 8-ának, d. e. 8. órája kitűzetik, melyre az érdekeltek ez uton is meghívotnak azon észrevétellel, hogy a telep h lyszin és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál folyó évi november hó 8-ig mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthező s a netáni észrevételek irásban ugyanott, előszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtehető, mert amennyiben ilyenek nem említettének s ha köztekintetek gátlólag fel nem merülendnek a telepengedély az idézett törvény 30. § a rendelkezéséhez

képest ki fog adatni.

Arad, 1910. évi október hó 27-én.
Sarló,
4049 főkapitány.

Értesítés!

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és a n. é. közönséget értesíteni, hogy saját készítményű

cipő üzletemet

november hó 15-én **Deák Ferenc u 6. szám alá helyezem át** 4051

További szives pártfogást kér, kitünő tisztelettel

Weisz Márton

uri- és női-c'pész.

Lakásközvetítő és adás-vételi iroda.

TELEFON:

TELEFON:

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Aradon Bercsényi Miklós-u. 1. sz. alatt. (Jópásztor vendéglő mellett) egy a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

Lakásközvetítő- és adás-vételi irodát

Közvetitek: nyitottam. Veszek és eladok:

Éves és hónapos lakásokat, Műhely és üzlethelyiségeket, Buto-rozott szobákat, — Földeket és bérházakat és mindenféle kiadó helyiségeket.

Szálloda, Vendéglő és Kávéháza- kat. — Fűszerüzleteket és minden néven nevezendő üzleteket és vállalatokat.

Tisztelettel felkérem a n. é. közönséget, hogy akinek a felsorolt helyiségek bármelyike, lakás vagy üzlethelyisége van kiadó, azt irodámban bejelenteni sziveskedjék, hol a legrövidebb idő alatt, csekély díj mellett azonnal kiadatnak, ugysintén bárkinek a fent sorolt helyiségekre vagy lakásokra szüksége volna, sziveskedjék irodámban bejelenteni, hol azonnal a legm-gyele-őbb lakásokhoz és üzlethelyiségekhez fognak jutni a lejutá- yosabb árah mellett, ugysintén kinek bármilyen üslete van eladó vagy üsletet akar venni, irodámban a leg-rövidebb idő alatt el lehet adni, ugysintén venni lehet. A nagyérdemű közönséget előre is biztosítom gyors és lelkiismeretes kiszolgálásról, miért is szives pártfogását kérve,

tisztelettel

Verhovai Miklós.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

kváltott arany, ezüst és gyémánt-árakat vess és elad Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 3074

Rokon lelkek.

Sorsunk egy volt, a csalódás. Ama nap egy feledhetlen édes emlék, egy szunnyadó lelki érzésnek egész életemre kiható felelőstése volt. Sejtettem, hogy szívem dobbanása az, akivel a véletlen, a sors ismét összehozott. Mert nem feledtem Őt el, — Isteni Lénye, jóságos Lelke és szívének kisugárzó bűvös érzelmé áthatva egész bensőmet, élt szívemben az iránta való igaz, őszinte, véghetetlen szeretet és tisztelet. Nem kerestem és megtaláltam boldogságomat, — de későn, hogy boldogtalanságom és csalódásom még nagyobb legyen. Lel em minden gondolata egy imádott, édes Asszonykánál van, kinek bánata az én bánatom, öröme az én örömöm is. Szeretném tudni minden gondolatát, szeretném érezni minden szívdobbanását, mert csak az nyugtathatná meg Értepedő, rajongó szívemet. Ha igaz szerelmét bírnám, a menyország intene felém s lelkem felve, remegve őrizné e menyországot, mert ennek elvesztése reám a végzet volna. Esdve kérem! Adjon életjelt magáról, epedve várja az, aki örökké imádvá, rajongva s szeretve tiszteli s forró vágyakozással gondol mindig magára. Engedje meg, hogy kezeit gondolatban örök szerelemmel csókolja. Isten vele! Trillby. 4036

„Nevelőnőnek“

levele van a kiadóban.

„Szerény“

levele van a kiadóban.

Október 15 én

feladott „Állandó barátság“ jelígelek levele van a kiadóban.

Elegánsan

butorozott különbejárta kétalakas utcai szoba azonnal kiadó. Bővebbet Damjanich-utca 11. sz. 4044

Kasszinger-utca 5. szám

alatt egy 5 szobás, külön zárt folyosóval, mellékhelyiségekkel fürdőszobával, ellátott uri lak minden órában kiadó. Bővebbet ugyanott. 4042

Sarkad Választó-u. 9. a.

számu ujonnan épült magánlak, melyben 2 lakás 3 szobával és minden mellékhelyiséggel együtt van, december 1 től eladó, vagy kiadó. Bővebbet ugyanott. 4043

Kázmesternét

keresek lakás és fizetés mellett, ki szobaleány volt s gyermektelen s kinek férje rendes foglalkozással bír. Leveleket „Tiszta és megbízható“ jelíggel a kiadóba. 4041

Eladó ház

és üres telek Kossuth-u. 9. szám. Értekezhetni Magyar-u. 28. szám földszint 3987

Eladó bor

70 hektóter paulisi hegyi bor eladó. Bővebb felvilágosítást Zabán lisztkereskedőnél Boros Béni-tér 9 sz. 4050

Intelligens család

egy gyermeket teljes ellátásra elfogad, a hol zongora is rendelkezésre áll. Bővebbet a kiadóban. 4057

Barok

kitűnő minőség 1908. évbeliek eladók. Megtekinthetők Hegyes István Arad, Andrányi-utca 12. szám alatti lakosnál. 4047

Segéd kerestetik,

aradi fűszerüzletbe, czim a kiadóhivatalban megtudható. 4039

Középkorú nő,

keres azonnali belépésregazdaszonyi állástestleg mint főzőnő. Cim. Ferdinánd-utca 7. sz. 4091

Értesítés.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy november 1-től étkedőmet Petőfi utca 6. számból, Eötvös-utca 10. sz. ujonnan épülő házba helyeztem át, elfogadok abonenseket hában és házon kívül, szives pártfogást kér tisztelettel Kohn Adolfné 4046

Tanítónő

elemi iskolai növendéket magánvizsga előkészítésére elvállal. Bővebbet a kiadóban 4058

English Lady

desires to give lesson Miss Smith Kazinczy-utca 7. Arad. 4037

Fajfűrészező motoraink-

kal bárki állandó jövődelmet biztosíthat magának. Bezerezhető Kovács Soma és Társainál. 4751

Munkásleányt

keres Rozsnyai gyógytár Arad. 4017

Keresek

női ruha varrodamba ügyes fizető és tanuló leányokat. Neumanné Kohn Józsa, Szabadság-tér 12., I. em. balra. 4080

Nőtlen raktáros.

Valamely gazdaságban használható mesterséghez értő nőtlen raktáros kerestetik gazdaságra, azonnali belépésre. Cim a kiadóhivatalban. 4000

Ha cigarettázik

használjon Progress szivarkahelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 2-40. Egyedül kapható Inguaz I. és Fla könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrássy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Zöldy Jure u'ca 4.

számu ház eladó. Bővebbet a háztulajdonosnál. 4059

Kézműalkat

375. sz. sarokház 324 □-ól területtel, 3 szobás lakással azonnal eladó. Vételhez 2000 korona készpénz elégséges. Cim megtudható a házban és a lap kiadóhivatalában 3998

Őszi Dival Album

utcai, házi toilette, costum, blous és alj, valamint gyermekdivat album. Összesen 900 divatképet tartalmaz a vaskos 70 oldalas könyv, ára 2 50. Kapható Inguaz I. és Fla könyv-, zenemű- és papirkereskedésében Arad, Andrássy-tér 16. és Weitzer János-utca. 671

Csemege szálló

legfinomabb zamatu, kicsinyben 64 fillér, nagyban 60 fillér kilogrammonkénti árban ajánl: Hámorgazdaság Arad, Deák Ferenc-utca 3. szám. 3778

Egy kisasszony

felvétetik Stern Adolf varrógép üzletében Boros Béni tér 8 szám. 4025

Gyönyörű

csurgatott akác-méz kapható különként 60 kr.-ért. Arad, Ferenc-tér 4. sz. alatt. 4005

Kiadó

a Kossuth-utca 85. szám alatt levő Joszt-féle hentesüzlet, bővebbet a háztulajdonosnál. 3993

Figyeltettem,

hogy mindentéle egyes jobb könyveket, nagy könyvtárakat, valamint könyvrészeségeket legmagasabb áron vásárol; Goldgruber M. könyv-antikvárius Budapest, Fő-utca 17. — Versenykönyvgyűjtememet bárkinek bérmentve küldöm. 3996

Kisasszony

segítségére esetleg nagyobb gyermek mellé ajánlkozok intelligens 28 éves izraelita özvegy nő, aki házi dolgokban segédkezik. Varrni tud, jó bánásmódot igényel. Cim: a kiadó hivatalban. 3988

„Elté“

párizsi divatalbum 1000 ábrával Kor. 2. — raktaron. Tolnai Világlapja bérletben vagy számonként díjtalanul házhoz szállítva. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár; legpontosabb kiszolgálás. — Krausz Paulin Színházépület. Telefon 511. szám.

Feltétlenül megbízható,

a szervezésben is jártas Üzletszerzők állandó alkalmazásra kerestetnek. Ajánlatok az eddigi működés és az igények pontos megjelölésével a North British and Mercantile Insurance Company aradi főügynöksége címére küldendők. 3948

Felschmann Zsófia

szülész, masször lakása Ferdinánd-utca 7. 3375

Eladó csatolt ház.

Szép udvarral, nagy kerttel december 1-én esetleg át is vehető. Demeter-utca 69. Gyermekórház felőli részben. 3978

Képzési munkák

fehér és színesben legfinomabb kivitelben, mérsékelt árban elfogadtatnak Szent Pál-utca 9. alatt az udvarban jobbra. 3746

Egy ügyes iródtanó

ki lehetőleg gépelni is tud, jelentkezék Dr. Deutsch Izó ügyvédnél Herman palota II. emelet. 4034

Jutányosan

készíték felsőruhát és fehérműt, házhoz is megyek. Tóthné Választó-utca 55. 4035

Cukrász,

divatáru, vas-, gépjárműnek alkalmas helyiség bérbeadó Borosjénő Méri ügyvédnél. 3957

Női kalap salon!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét felhívni most érkezett

legújabb divatu bécsi és párisi modell kalapjaimra.

A legszebb kalapok a legolcsóbb árban csakis nálam kaphatók. Gyászkalapok állandóan raktaron. Kiváló tisztelettel 3785

Grünblatt Antónia

ARAD, SZABADSÁG-TÉR 11. Glück huscsarnokkal egy házban.

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20.

(Fischer Eliz-palotában) st. közönség rendelkezésére áll. 3893.

Gondos, jó munka! Gyors kiszolgálás!

Ugyanott tanuló leányok fizetés mellett felvétetnek.

Hölgyeim!

Ne ijedjenek meg a női kalap drágulásától.

Szép, elegáns párisi és bécsi őszi és téli, diszített és diszitetlen kalapokat vásároltam be igen előnyösen, úgy, hogy módomban áll jutányosan vevőim rendelkezésére becsájtani. 3904

Tisztelettel

FRIEDMANN ESZTI

Arad, Szabadság-tér 12. sz. (Vaskapu.) I. em. jobbra.

Gyümölcsfatulajdonosok figyelmébe!

A gyümölcsfákat számtalan betegségtől a legbiztosabban megóvjja és megvédi a

„DENDRIN”

4060 Használati utasítást küld:

Steinitzer N.

festékkereskedése Arad, hol e cikkből a főlerakat is van.

SAXOL

veszélytelen kazánfesték

a kazán belső falán alkalmaztatik.

Egyedüli gyártói Magyarország részére: FRISCHAUER és TÁRSA, rozsdá elleni festékek gyára. — Egyedüli raktár:

Steinitzer N.

Arad, Andrassy-tér 3. Telefon 217.

5694—1910. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Klein Jakab m. bodzási lakós végrehajtható javára 1000 kor tőkekövetelése s járulékaibehajtása végett az aradi kir. törvényszék területén levő, Arad-megye m. Bodzás községben fekvő, a bodzási 421 sz. tjkvben A. + I. sor, 231/d. hrsz alatt felvett telekkönyvi állás szerint üres telek becsatolt községi bizonyítvány és adóbizonylat szerint beltelkes

ház és udvarból Veró Mihályt illető fele részére az árverést 818 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan hányad az 1910. évi november hó 15-ik napján délelőtt 10 órakor M. Bodzás községében tartandó nyilvános árverésen a kikiáltási ár két harmada, vagyis 545 kor. 32 filléren alól eladatni nem fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan hányad becsárának 10%-át, vagyis 81 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfo-lyammal számított és az 1881. évi

november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a alapján a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Arad, 1910. évi július hó 27-ik napján.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Aknay,

kir. tiszéki bíró.

4040

2205—1910.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a folyó évi őszi országos vásár november hó 4-től bezárólag november hó 8-ig fog megtartatni és pedig akként, hogy 4-ik és 5-én a lóvásár, 6., 7. és 8-án a kirakodó vásár lesz megtartva.

A száj- és körömfájás betegségre való tekintettel, a hasított körmű állatokra (szarvasmarha, juh és sertés) vásár nem tartatik.

Arad, 1910. évi október hó 22.
A városi tanács.

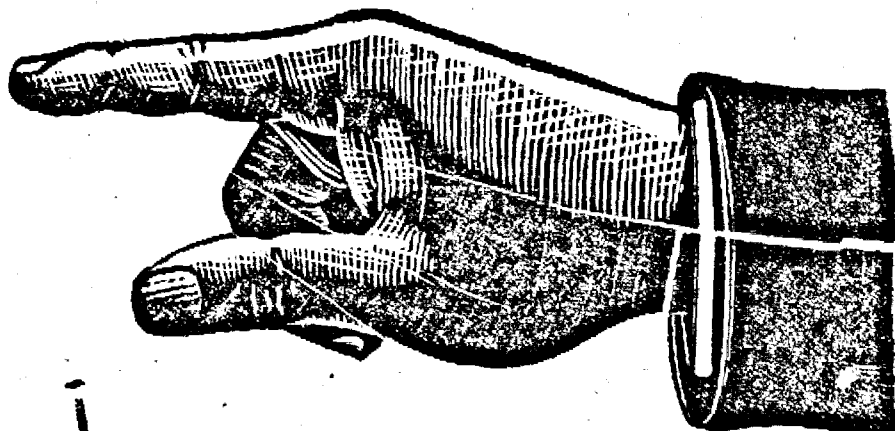
RADOGYULA

uj női divatáruháza

Andrassy-tér és Weitzer János-u. sarkán

Az új áruház cikkei:

Női felöltők
Leány- és gyermek felöltők
Női divat costumok
Női bundák
Szörme különlegességek
Gyermek ruhák
Női blousok
Pongyolák
Jupponok

3651

Szabott árak!

Külön mértékosztály.

Aradi őszi Vásár

alkalmával ajánlja

FISCHER SIMON

Nagy Áruház

a dusan felszerelt őszi és téli áruraktárt.

Vásár alkalmával az összes raktáron lévő áruk

rendkívül olcsó árban

lesznek elárusítva.

Tessék az összes 22 újonnan berendezett

kirakatot megtekinteni.

3904